

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Erhvervsudvikling i Ikast-Brande Kommune

Tendenser, specialisering, vækst og
erhvervsfremmeindsats

Maj 2022

Indhold

---

1. Forord og sammenfatning	4
2. Temaafsnit om kvalificeret arbejdskraft	8
3. Temaafsnit om megatrends	15
4. Beskæftigelse og specialisering	21
5. Iværksætteri og vækstvirksomheder	25
6. Udvikling i virksomhedsbestand og eksport	34
7. Profilanalyse – highlights	38

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

--- 1 Forord og sammenfatning

Forord

Denne rapport er tredje udgave af kommune-rapporterne om erhvervsudvikling i Midtjylland¹ – rapporter der tager temperaturen på det lokale erhvervsliv i de 19 midtjyske kommuner.

Erhvervshus Midtjylland har, som et af flere fokuspunkter, til formål at fremme og påpege midtjyske vækstdrivere og styrkepositioner samt modvirke udviklingsbarrierer.

Kommunerapporterne skal ses som et led i dette arbejde, da de skal danne grundlag for en stærk, aktiv og faktabaseret erhvervsfremmeindsats lokalt og regionalt, der understøtter de mange forskellige potentialer og styrker, som Midtjylland besidder.

Ydermere er det hensigten, at kommunerapporterne skal kunne bruges af kommunerne til at identificere det behov og potentiale, som det lokale erhvervsliv besidder. Endvidere er det hensigten at bidrage til at målrette den lokale erhvervsfremmeindsats og brugen af erhvervshusets specialiserede ydelser inden for virksomhedsdrift og udvikling.

Virksomheder står aktuelt overfor udfordringer grundet rekordlav ledighed og dermed et svækket rekrutteringsgrundlag. Med lokalt udarbejdede bidrag og statistik giver kommunerapporterne bl.a. et indblik i disse rekrutteringsudfordringer samt de initiativer, der er igangsat med henblik på at understøtte det lokale erhvervslivs adgang til arbejdskraft. Formålet er at bidrage til et styrket vidensgrundlag til brug for evt. nye lokale initiativer.

Megatrends, herunder grøn omstilling og digitalisering, påvirker i stigende grad erhvervslivet, og flere virksomheder responderer på disse megatrends ved at inkorporere dem i deres strategier. Med udgangspunkt i lokale bidrag samt statistik giver kommunerapporterne indblik i de udfordringer og muligheder, der er forbundet med grøn omstilling og

digitalisering. Det er formålet, at denne viden kan understøtte den fortsatte udvikling.

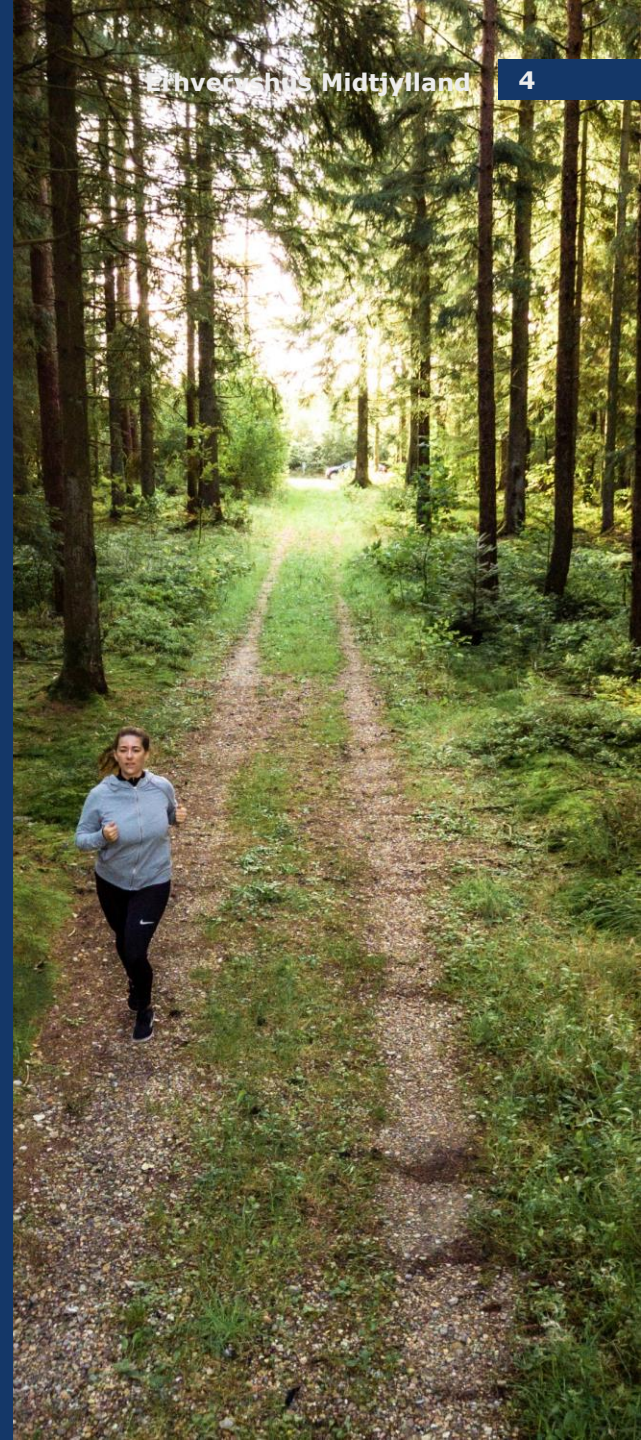
Vi er taknemmelige for kommunernes bidrag, da dette skaber grundlag for inspiration og videndeling på tværs af kommunerne og potentielt også udvikling af nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber til gavn for det lokale erhvervsliv.

Tværkommunalt samarbejde samt et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og erhvervshuset med henblik på at styrke erhvervsfremmeindsatsen er vigtigt. Kommunerapporten skal i den henseende være facilitator for yderligere samarbejde, da den giver indblik i det lokale og tværkommunale potentiale og aktuelle udfordringer.

Gennem rapporten sammenlignes udviklingen i Ikast-Brande Kommune med hele Region Midtjylland, resten af landet og en gruppe af sammenligningskommuner. De sidste udgøres af fire andre kommuner i regionen (Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune og Skanderborg Kommune).

God læselyst
Bestyrelsesformand Ib Lauritsen
Direktør Erik Krarup

¹ 2020 og 2021

Sammenfatning — erhvervspræstationer

Ikast-Brande Kommune har på en række områder haft gode erhvervspræstationer i de senere år.

Den private beskæftigelse er dog steget noget mindre end i sammenligningskommunerne og resten af landet gennem de seneste år, og etableringsraten er generelt relativt lav i Ikast-Brande Kommune.

Til gengæld har kommunen haft vækst i antallet af tilflyttede virksomheder, og antallet af konkurser ligger lavt – sidstnævnte har været faldende fra 2015 til 2021. I den samme periode er antallet af private virksomheder vokset i Ikast-Brande Kommune, som desuden har en pæn overlevelsesrate blandt de nystartede virksomheder. Derudover har Ikast-Brande Kommune en høj andel af vækstvirksomheder i forhold til resten af landet.

Der er også en høj andel eksportvirksomheder i kommunen, og værdien af deres eksport er steget fra 2015 til 2021.

Udvalgte resultater fra analysen

Den private beskæftigelse i Ikast-Brande Kommune er steget med to pct. i perioden 2015 til 2020. I resten af regionen er stigningen ni pct.

Etableringsraten i Ikast-Brande Kommune har været nogenlunde stabil gennem de seneste år, og i 2020 var den på 4,6 pct., hvilket er under regions gennemsnittet på 5,7 pct.

Der flyttede i 2021 hele 166 virksomheder til Ikast-Brande Kommune, mens der kun fraflyttede 85 virksomheder. Nettotilflytningen af virksomheder siden 2016 er 130 virksomheder.

Den samlede virksomhedsbestand i Ikast-Brande Kommune er steget fra 2.442 i 2015 til 2.567 i 2020.

Andelen af vækstvirksomheder var i 2020 på 10,8 pct. i Ikast-Brande Kommune. Andelen har i alle år siden 2015 ligget over gennemsnittet både i sammenligningskommunerne og hele regionen.

Andelen af eksportvirksomheder ligger med 22 pct. lidt over gennemsnittet i resten af landet. Eksportværdien blandt de eksporterende virksomheder i Ikast-Brande Kommune er vokset med hele 3 mia. kr. fra 2015 til 2020.

Sammenfatning — erhvervsstruktur

Ikast-Brande Kommune har en blandet erhvervsstruktur med en række brancher, der beskæftiger mindst 1.000 årsværk. De største brancher er elektronik-, maskin-, transportmiddel- og metalindustri, engroshandel samt bygge og anlæg

Samtidig har væksten været stærk inden for flere brancher. Operationel service (rejsebureauer, rengøring, vikarbureauer, etc.) samt private velfærdsinstitutioner er de erhverv, der har oplevet størst vækst siden 2015.

Ikast-Brande Kommune har også stor beskæftigelse og høj specialisering inden for livsstil og mode, der betragtes som en af de danske styrkepositioner, hvor der er etableret nationale klynger.

Udvalgte resultater fra analysen

De tre største brancher – målt på beskæftigelse – i Ikast-Brande Kommune er elektronik-, maskin-, transportmiddel- og metalindustri, engroshandel samt bygge og anlæg. Tilsammen beskæftiger de tre brancher ca. 8.500 årsværk, hvilket er over halvdelen af alle de privatbeskæftigede i kommunen.

Ikast-Brande Kommune har en stærk specialisering inden for flere industrierhverv. Med en specialisering på 3,5 fylder elektronik-, maskin-, transportmiddel- og metalindustri rent beskæftigelsesmæssigt 3,5 gange så meget som i en gennemsnitskommune.

Der er også betydelig vækst inden for flere brancher. Operationel service (rejsebureauer, rengøring, vikarbureauer, mv.) har haft en vækst på 92 pct. i perioden 2015 til 2020.

Klyngeområdet livsstil og mode har en specialiseringsgrad på 8,2 i Ikast-Brande Kommune. Det betyder, at området fylder 8,2 gange mere end i en gennemsnitskommune.

I forhold til de nationale klynger har Ikast-Brande Kommune også oplevet størst jobvækst inden for livsstil og mode. Der er i denne klynge skabt 264 nye arbejdspladser fra 2015 til 2020.

Sammenfatning – særtemaer

Rapporten ser i to temaafsnit nærmere på adgangen til kvalificeret arbejdskraft og de to helt centrale megatrends – grøn omstilling og digitalisering.

Arbejdsstyrken i Ikast-Brande Kommune er karakteriseret ved mange faglærte og relativt få med en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Samtidig er der en høj – og stigende – andel af udenlandske medarbejdere i den private sektor i Ikast-Brande Kommune.

I forhold til den grønne omstilling viser analysen, at industriens energiforbrug har været stigende siden 2014, men fortsat er under gennemsnittet i regionen. CO2-udledningen pr. indbygger i Ikast-Brande dog stadig over niveauet i resten af landet, selvom udledningen har været faldende fra 2015 til 2019.

Derudover viser analysen, at der er relativt mange it-beskæftigede i kommunen, men at udviklingen i it-beskæftigelsen er gået tilbage gennem de seneste år. Der er dog relativt mange virksomheder fra Ikast-Brande Kommune, som har fået tilskud til it-udvikling gennem nationale programmer, hvilket er en indikator for den digital transformation i virksomhederne.

Udvalgte resultater fra analysen

41 pct. af arbejdsstyrken er faglært, og 26 pct. har en videregående uddannelse i Ikast-Brande Kommune. På landsplan gælder det tilsvarende for henholdsvis 32 pct. og 40 pct.

Knap 11 pct. af arbejdsstyrken i Ikast-Brande Kommune deltog i efter- og videreuddannelse fra 2018 til 2020. Det er lidt højere end i sammenligningskommunerne og hele regionen.

30 pct. af virksomhederne i Ikast-Brande Kommune oplevede forgæves rekruttering i 2020 – mod 33 pct. i resten af regionen.

Industriens energiforbrug er steget betydeligt fra 2014 til 2020 i Ikast-Brande Kommune. Den samlede CO2-udledning pr. indbygger er dog faldet fra 2015 til 2019, men ligger stadig en del over niveauet i resten af landet.

I perioden 2019-21 var der 44 deltagere i SMV:Digital pr. 1.000 virksomheder i Ikast-Brande Kommune. Landsgennemsnittet var 22 deltagere pr. 1.000 virksomheder.

Ikast-Brande Kommune har iværksat en række initiativer og indsatser, der har til formål at imødegå udfordringer knyttet til mangel på arbejdskraft samt digitalisering og grøn omstilling i virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2 Temaafsnit om kvalificeret arbejdskraft

Dette temaafsnit handler om virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft.

De første sider viser arbejdskraftens fordeling på uddannelsesniveauer, samt hvor mange der deltager i efter- og videreuddannelse. Derudover vises, hvor meget udenlandsk arbejdskraft vægter i den private beskæftigelse.

Derefter vises data for forgæves rekruttering og udviklingen i antallet af opslåede stillinger, der giver en indikation af virksomhedernes udfordringer med at skaffe arbejdskraft.

Til sidst opsummeres kommunens egen vurdering af, hvor der især er rekrutteringsudfordringer i erhvervslivet, og hvad der gøres lokalt i kommunen for at imødegå udfordringerne.

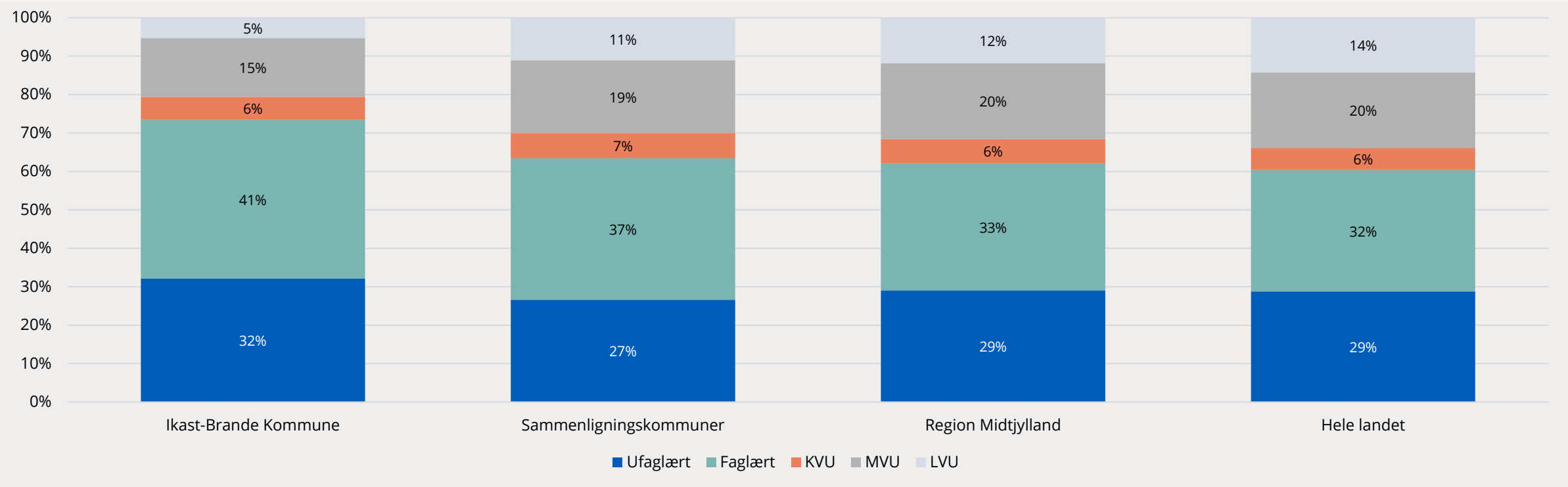

Mange faglærte i arbejdsstyrken i Ikast-Brande Kommune

Arbejdsstyrkens kompetenceniveau og sammensætning er en vigtig rammebetingelse for det lokale erhvervsliv og har betydning for, hvilke erhverv og virksomheder en kommune kan tiltrække. Figuren nedenfor viser arbejdsstyrken fordelt på uddannelsesniveauer i Ikast-Brande Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

Figuren viser, at 41 pct. af arbejdsstyrken i Ikast-Brande Kommune er faglærte, 32 pct. ufaglærte og 26 pct. har en videregående uddannelse. Både i forhold til sammenligningskommunerne, regionen og hele landet er arbejdsstyrken i Ikast-Brande Kommune karakteriseret ved en højere andel af faglærte og ufaglærte og en lavere andel med en videregående uddannelse.

Figur 2.1. Fordeling af arbejdsstyrken efter uddannelsesniveau, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Personer med uoplyst uddannelse indgår ikke i opgørelsen. KVV=kortere videregående uddannelser; MVU=mellemlange videregående uddannelser; LVU=længerevarende videregående uddannelser.
Sammenligningskommunerne omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune og Skanderborg Kommune.

Fald i efteruddannelsesaktiviteterne under coronakrisen

Nye kvalifikationer erhverves ikke alene gennem formelle uddannelser, men også via løbende opkvalificering. Tabellen nedenfor viser, hvor stor en del af arbejdsstyrken der er blevet opkvalificeret gennem voksen- og efteruddannelse (VEU) i to forskellige perioder.

Over hele landet er deltagelsesgraden faldet siden 2015 til 2017, hvilket formentlig skyldes en kombination af nedlukninger under coronakrisen (også på erhvervsskoler) i 2020 og højkonjunkturen i 2018 til 2019, der kan afholde virksomheder fra at investere i efteruddannelse. Den samme tendens kan ses i Ikast-Brande Kommune, som dog stadig har en højere andel af arbejdsstyrken, der har deltaget i VEU end resten af landet.

Tabel 2.1. Deltagelse i voksen- og efteruddannelse, 2015-20

	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2015-17	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2018-20
Ikast-Brande Kommune	13,4%	10,8%
Sammenligningskommuner	11,6%	9,9%
Region Midtjylland	12,0%	10,1%
Hele landet	11,7%	9,8%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

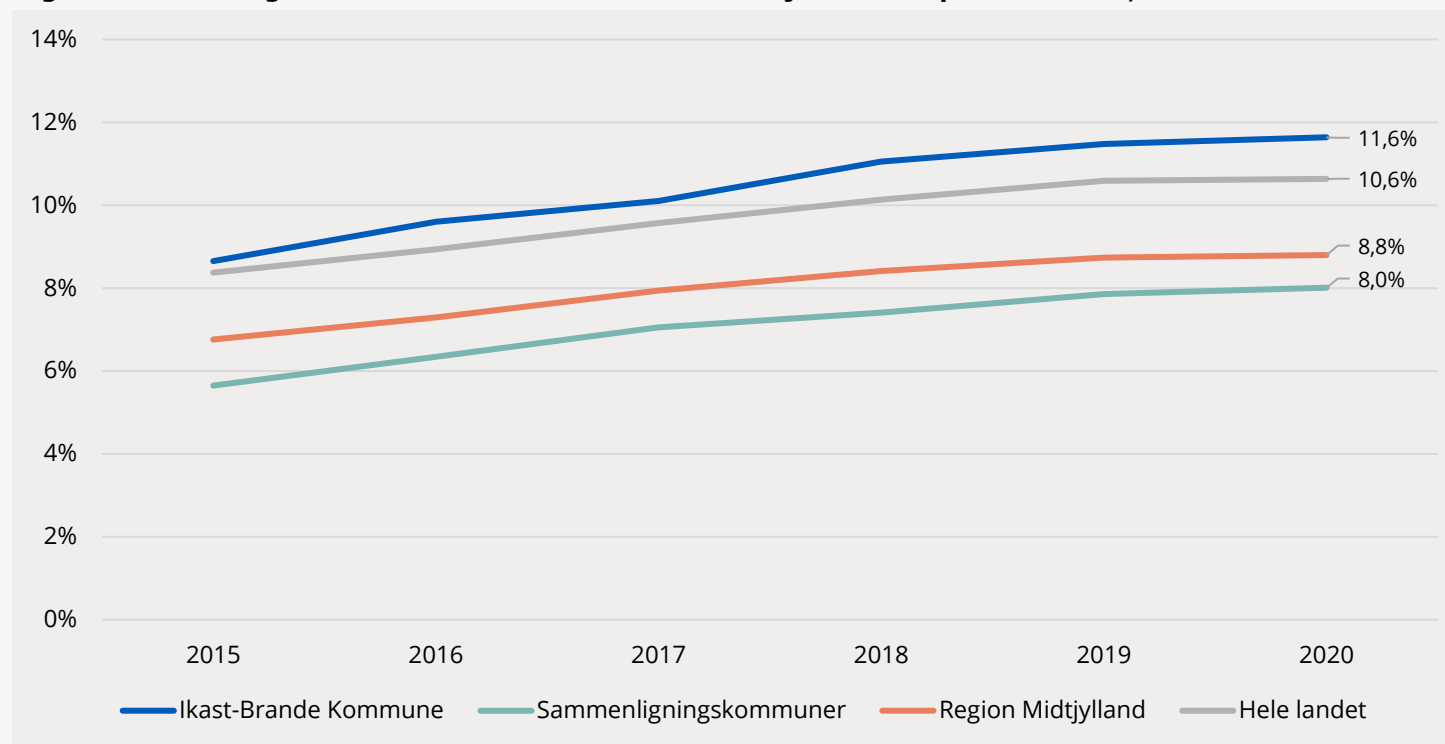
Mange udenlandske medarbejdere i den private sektor i Ikast-Brande Kommune

Adgangen til udenlandsk arbejdskraft er vigtig for mange virksomheders mulighed for at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Samtidig kan udenlandsk arbejdskraft bidrage med supplerende kompetencer og viden om udenlandske markeder, der kan styrke virksomhedernes udviklingsmuligheder.

Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet er over de senere år steget både på landsplan og i regionen. Også i Ikast-Brande Kommune er andelen af udenlandske medarbejdere steget, og væksten har været en smule større end i sammenligningskommunerne set over hele perioden 2015 til 2020, jf. Figur 2.2. Andelen på 11,6 pct. (2020) er også højere end i både sammenligningskommunerne, regionen og hele landet. Det fremgår af figuren, at der i hele perioden har været en smule længere mellem den udenlandske arbejdskraft i Region Midtjylland end i landet som helhed. Det skal i den sammenhæng nævnes, at især græsekommuner (hovedstadskommuner og Tønder Kommune i Syddanmark) har en høj andel udenlandsk arbejdskraft.

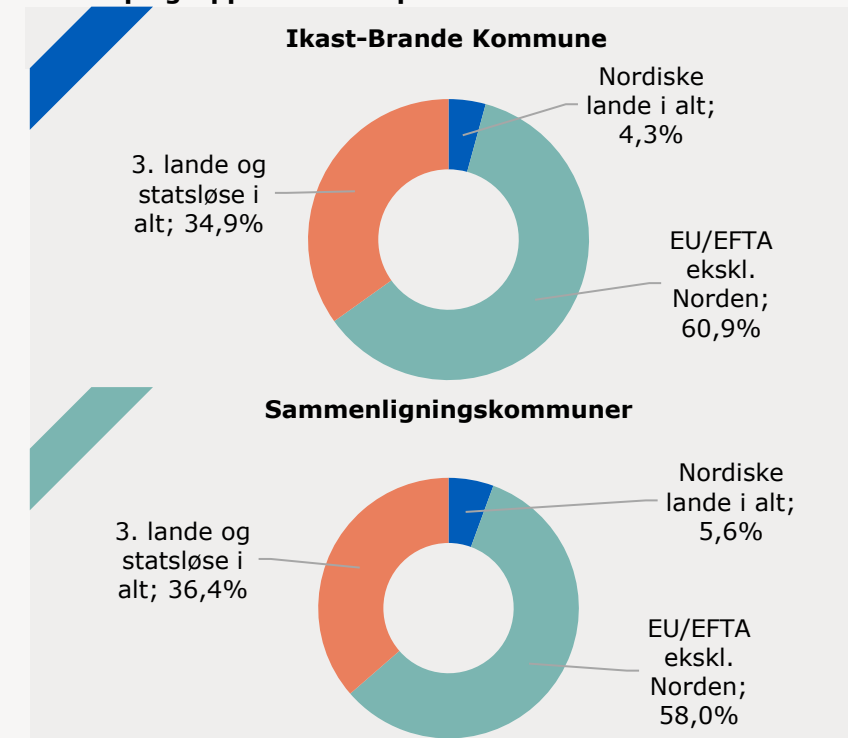
Når det gælder sammensætningen af den udenlandske arbejdskraft i Ikast-Brande Kommune, kommer mere end 60 pct. fra EU og EFTA-lande (ekskl. Norden).

Figur 2.2. Udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i den private sektor, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: EFTA er den Europæiske Frihandelssammenslutning og består af Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz.

Figur 2.3. Fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere fordelt på grupper af lande pr. 4. kvartal 2021

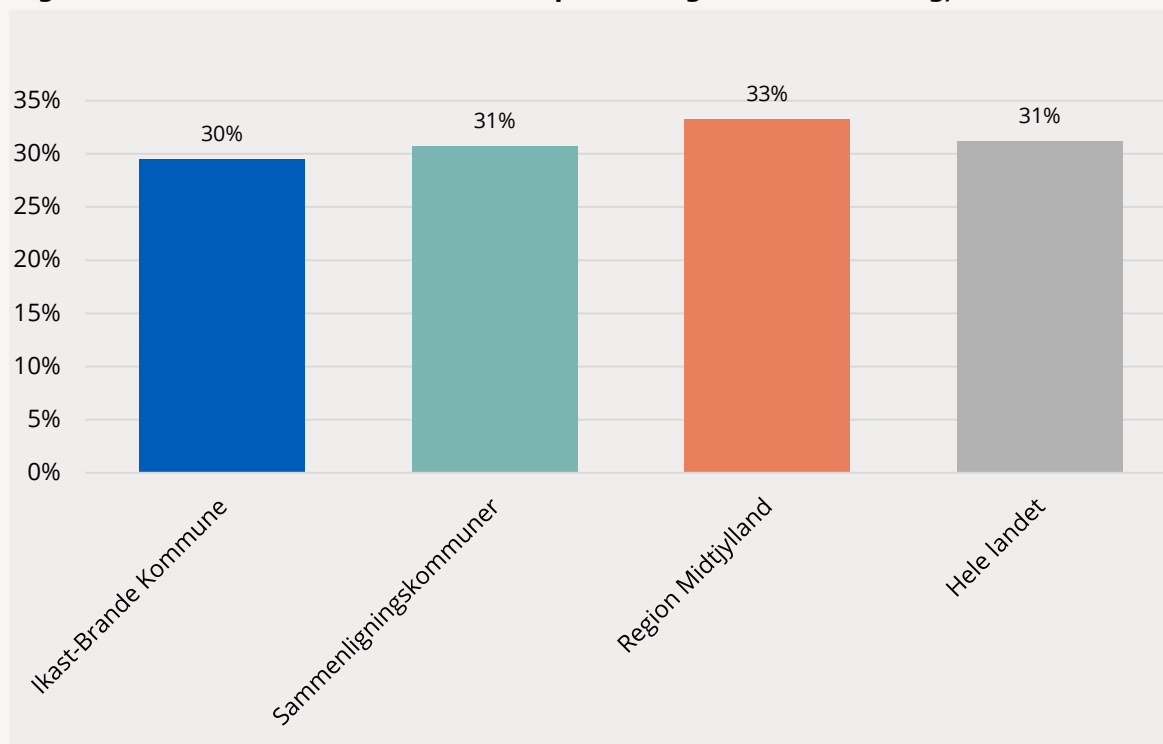
Færre virksomheder oplever forgæves rekruttering end i resten af regionen

Det er afgørende for virksomhedernes vækstmuligheder, at de kan få adgang til den arbejdskraft, de har brug for. Over hele landet har der i de seneste år kunnet konstateres mangel på visse typer af arbejdskraft og stigende rekrutteringsudfordringer i virksomhederne.

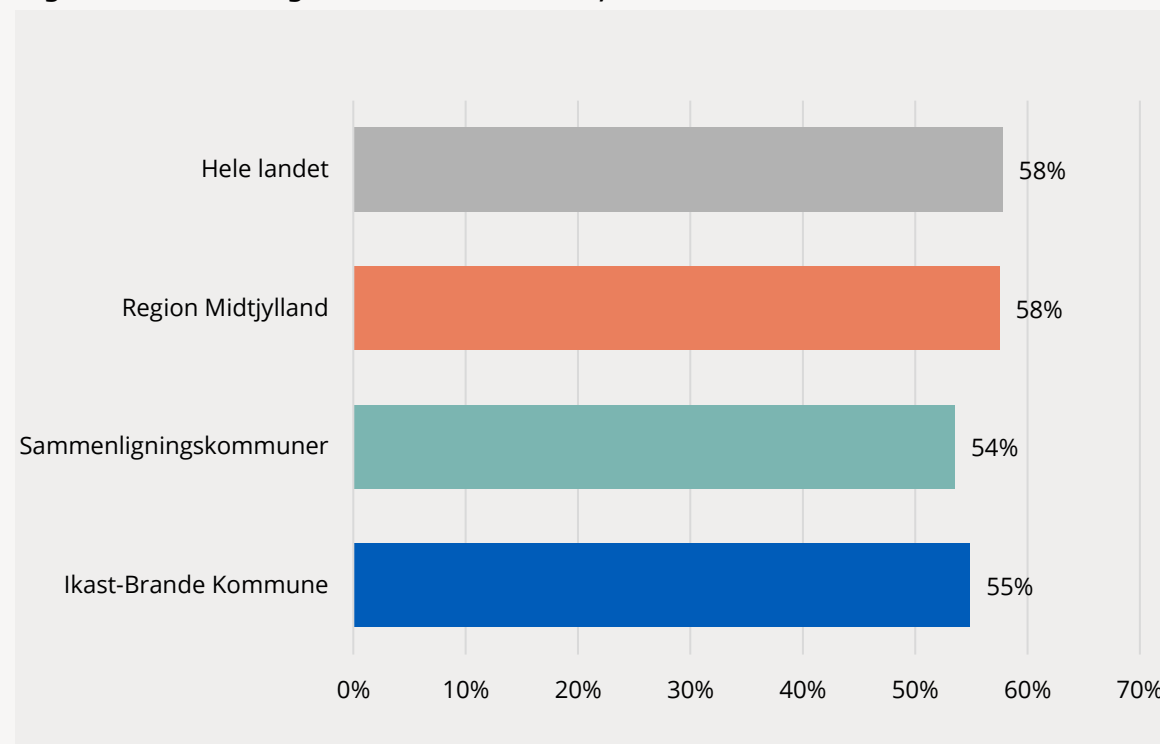
En indikator for virksomhedernes adgang til arbejdskraft er, hvor mange virksomheder der har ubesatte stillinger. Dvs. om virksomheder oplever forgæves rekruttering. Dansk Industri har undersøgt dette i en undersøgelse fra 2021, der viser, at 30 pct. af virksomhederne i Ikast-Brande Kommune oplevede forgæves rekruttering i 2020. For hele regionen var andelen 33 pct., mens den på landsplan var 31 pct.

Adgangen til arbejdskraft er også knyttet til befolkningens aldersfordeling og arbejdsstyrkens størrelse. Figuren til højre viser andelen af indbyggere i alderen 20-64 år, der er den aldersgruppe, hvor arbejdsudbuddet er størst. Som det fremgår, er denne andel lidt lavere i Ikast-Brande Kommune og sammenligningskommunerne end i resten af regionen.

Figur 2.4. Andel virksomheder der har oplevet forgæves rekruttering, 2020

Figur 2.5. Andel borgere i alderen 20-64 år, 2020

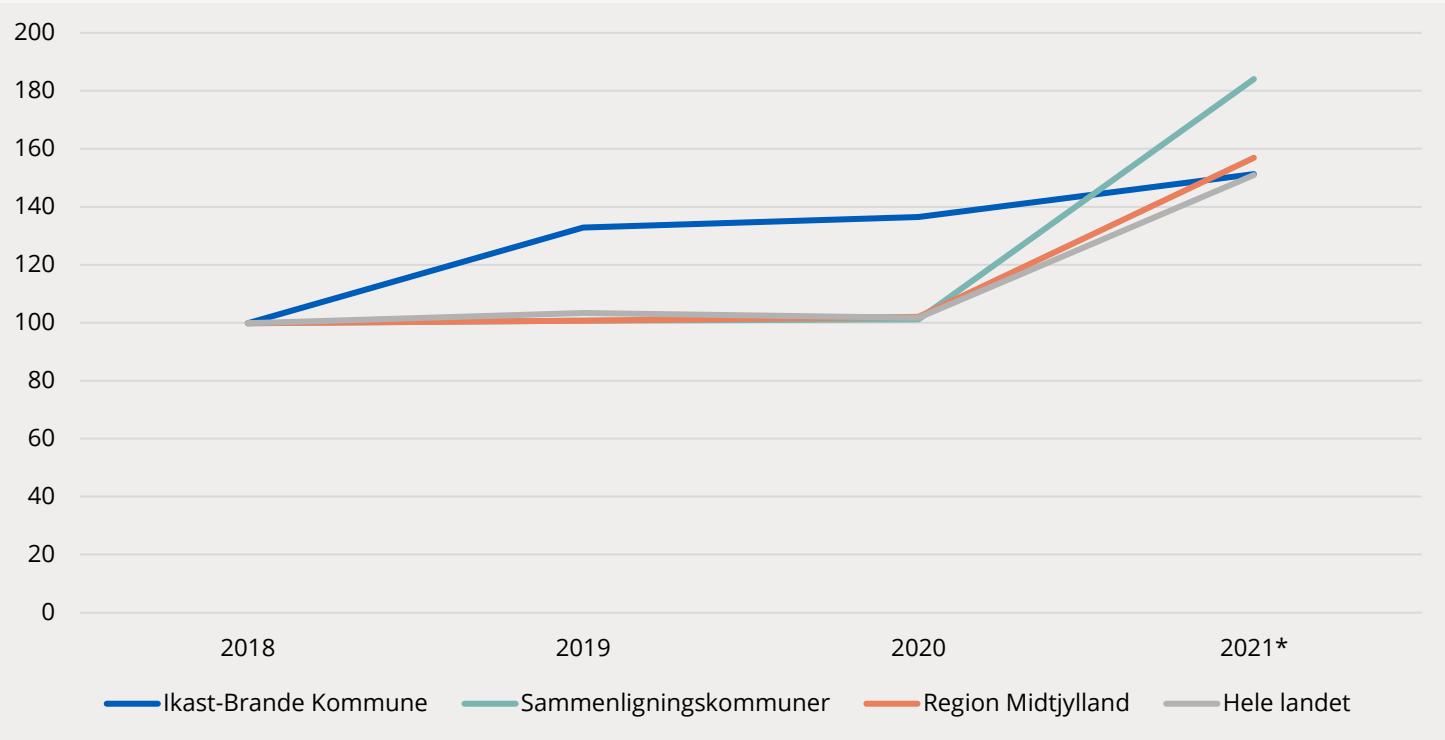
Vækst i antallet af opslåede stillinger i Ikast-Brande Kommune

En indikator for presset på det lokale arbejdsmarked er udviklingen i omfanget af jobopslag, der afspejler efterspørgslen på arbejdskraft. Figuren til venstre viser udviklingen i opslåede stillinger siden 2018 i Ikast-Brande Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

Det fremgår, at der fra 2018 til 2021 har været en jævn stigning i antallet af opslåede stillinger i Ikast-Brande Kommune, hvorimod stigningen i resten af landet først tog fat fra 2020 til 2021.

Figur 2.7 viser fordelingen af de opslåede stillinger på nogle hovedsektorer. Som det fremgår, har der i 2021 i Ikast-Brande Kommune især været mange jobopslag inden for industrisektoren.

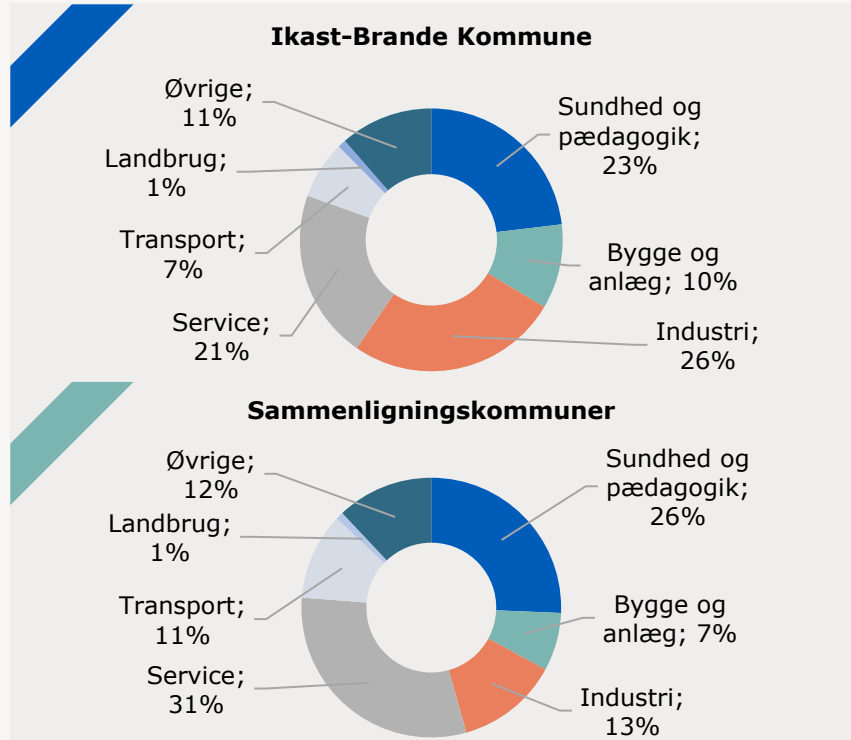
Figur 2.6. Indekseret udvikling i antal opslåede stillinger (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra jobindsats.dk.

Note: Inddelingen på sektorer i figuren til højre er baseret på en gruppering af erhvervsgrupperingen under jobindeks.dk. Antallet af stillinger på årsbasis er summeret på måneder. I 2021 går data kun frem til og med november. I antallet af opslåede stillinger indgår også deltidsansatte og vikarer.

Figur 2.7. Fordeling af opslåede stillinger på sektorer, 2021

Tiltag for at styrke virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft i Ikast-Brande Kommune

I. Adgang til kvalificeret arbejdskraft

Udfordringerne med at tiltrække kvalificeret arbejdskraft er en landsdækkende udfordring – og således også i Ikast-Brande Kommune. Netop rekruttering af de rette medarbejdere er generelt den største barriere for vækst i lokale virksomheder.

Udfordringer med rekruttering dækker bredt på tværs af brancher. En stor andel af det samlede antal virksomheder i Ikast-Brande Kommune er produktionsvirksomheder, og da disse er hårdt ramt af det begrænsede rekrutteringsgrundlag, retter kommunen et særligt fokus mod denne udfordring.

Manglen på faglærte er og bliver fortsat en udfordring. Kommunen har derfor stort fokus på at sikre et højt antal ansøgninger til erhvervsuddannelser.

Der opleves også stor efterspørgsel efter arbejdskraft inden for IT-området, især programmører, men i lige så høj grad inden for bygge- og anlægsgene og i særdeleshed indenfor SOSU og andre velfærdsgene.

Jobcenter Ikast-Brande har et tæt samarbejde med et stort udsnit af de lokale virksomheder om rekruttering og opkvalificering af ledige borgere.

II. Lokale initiativer og indsatser med henblik på at sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft i Ikast-Brande Kommune

Bosætning

Ikast-Brande Kommune arbejder aktivt på at tiltrække borgere og dermed potentiel arbejdskraft.

Tæt samarbejde mellem uddannelse og erhvervsliv

Et stærkt lokalt uddannelsesmiljø er afgørende for virksomhedernes mulighed for at rekruttere arbejdskraft, og derfor prioriterer Ikast-Brande Kommune en fortsat udvikling af uddannelsesområdet. Ikast-Brande Kommune er kendt for et stærkt samspil mellem uddannelse og erhvervsliv, og arbejder gennem projekt Videnbro hos Erhvervsrådet med at etablere konkrete samarbejder mellem studerende og virksomheder fx gennem projekter, praktikker, dimittendjobs, mv.

International arbejdskraft

Ikast-Brande Kommune arbejder aktivt med at tiltrække og fastholde internationale medarbejdere, som virksomheder i kommunen allerede i et stort omfang gør brug af. International skole og uddannelse samt attraktive tilbud til udenlandske medarbejdere gennem Erhvervsrådets Expat-indsats, giver kommunens virksomheder bedre adgang til kvalificeret international arbejdskraft. Konkret arbejdes der med tiltrækning til virksomhederne gennem projekt Headstart-Career i regi af Business Region MidtVest.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

3 Temaafsnit om megatrends

Det andet temaafsnit i dette års kommunerapporter sætter fokus på de megatrends, der især præger erhvervsudviklingen i disse år – nemlig grøn omstilling og digitalisering.

Der er desværre endnu ikke data og indikatorer, der gør det muligt at følge udviklingen i den digitale transformation og grønne omstilling i erhvervslivet på tværs af kommuner.

Men afsnittet viser nøgleindikatorer for CO₂-udledning, energiforbrug og digitale kompetencer. Herudover vises data for virksomhedernes deltagelse i SMV:Digital.

Til sidst giver afsnittet et overblik over initiativer i kommunen, der understøtter hhv. digitalisering og grøn omstilling.

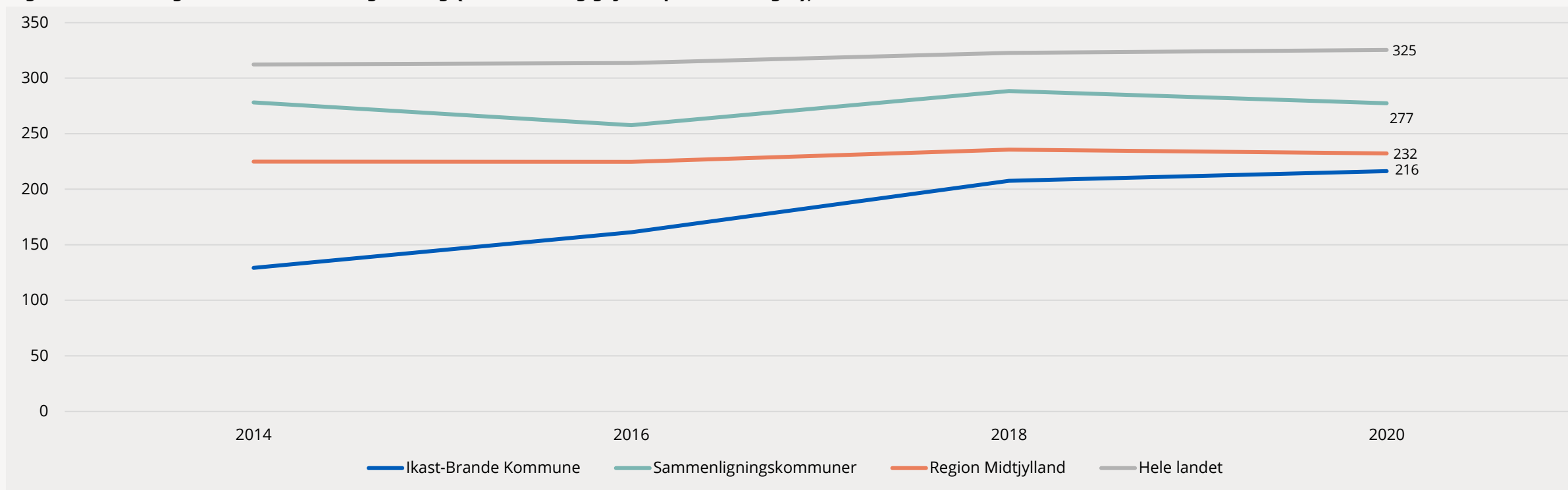
Stigning i industriens energiforbrug i Ikast-Brande Kommune

Et af de områder hvor der er sammenlignelige data på kommunalt niveau relateret til den grønne omstilling, er industriens energiforbrug, som i mange midtjyske kommuner udgør en væsentlig del af det samlede CO₂-aftryk. På dette område er der dog betydelige forskelle på tværs af kommuner, der bl.a. kan hænge sammen med forskelle i branchestrukturen.

Det fremgår af Figur 3.1, at industrivirksomhederne i Ikast-Brande Kommune har et relativt lavt energiforbrug pr. medarbejder. Det fremgår desuden, at energiforbruget pr. medarbejder i industrien er steget i Ikast-Brande Kommune fra 2014 til 2020. I 2020 var forbruget dog fortsat lavere end i resten af landet.

Ydermere viser figuren, at energiforbruget pr. medarbejder over hele perioden har været forholdsvis konstant i både Region Midtjylland og hele landet.

Figur 3.1. Udviklingen i industriens energiforbrug (målt i 1.000 gigajoule pr. beskæftiget), 2014-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Energistyrelsen.

Sammenligningskommunerne omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune og Skanderborg Kommune.

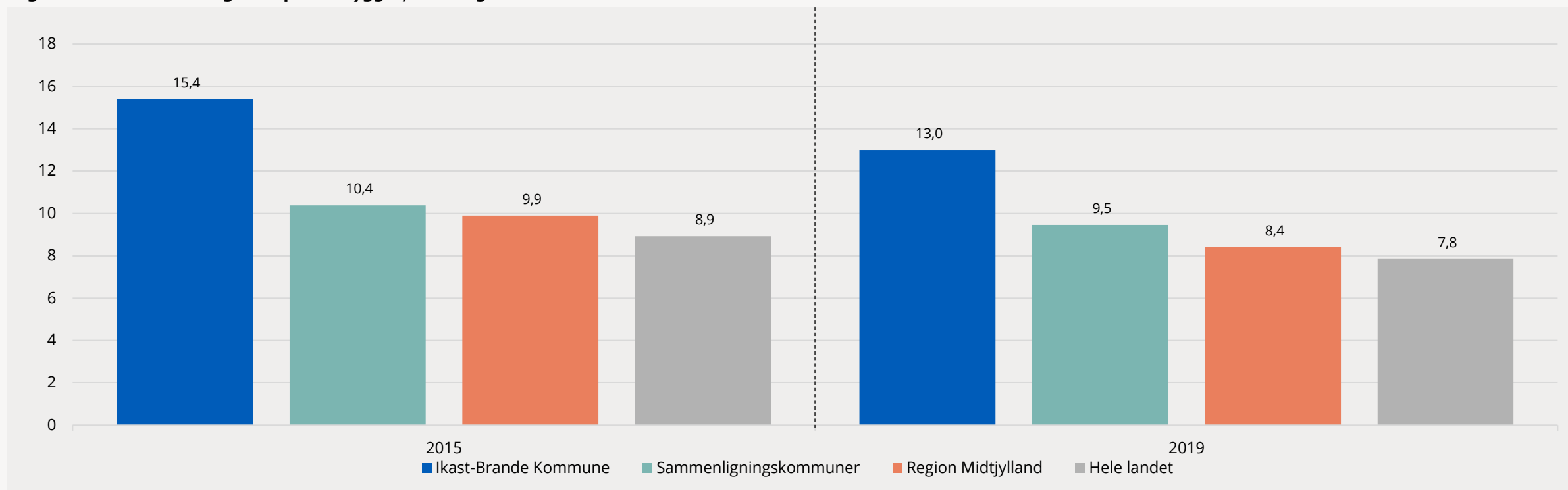
Faldende CO2-udledning pr. indbygger

I mange kommuner er der stor opmærksomhed på udviklingen i den samlede CO2-udledning, og en række kommuner har opstillet mål om CO2-neutralitet inden for en årrække. Figuren nedenfor viser CO2-udledningen pr. indbygger i 2015 og 2019 i kommunen, regionen, sammenligningskommunerne og hele landet.

Det fremgår, at Ikast-Brande Kommune både i 2015 og 2019 havde en CO2-udledning pr. indbygger, der var en del højere end i sammenligningskommunerne, Region Midtjylland samt hele landet. Fra 2015 til 2019 er udledningen imidlertid faldet både i Ikast-Brande Kommune og i resten af landet.

I Ikast-Brande Kommune er CO2-udledningen pr. indbygger faldet med 15 pct. over de fire år, men kommunen ligger fortsat betydeligt over både regionsgennemsnittet og landsgennemsnittet.

Figur 3.2. CO2-udledning tons pr. indbygger, 2015 og 2019

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Energistyrelsen.

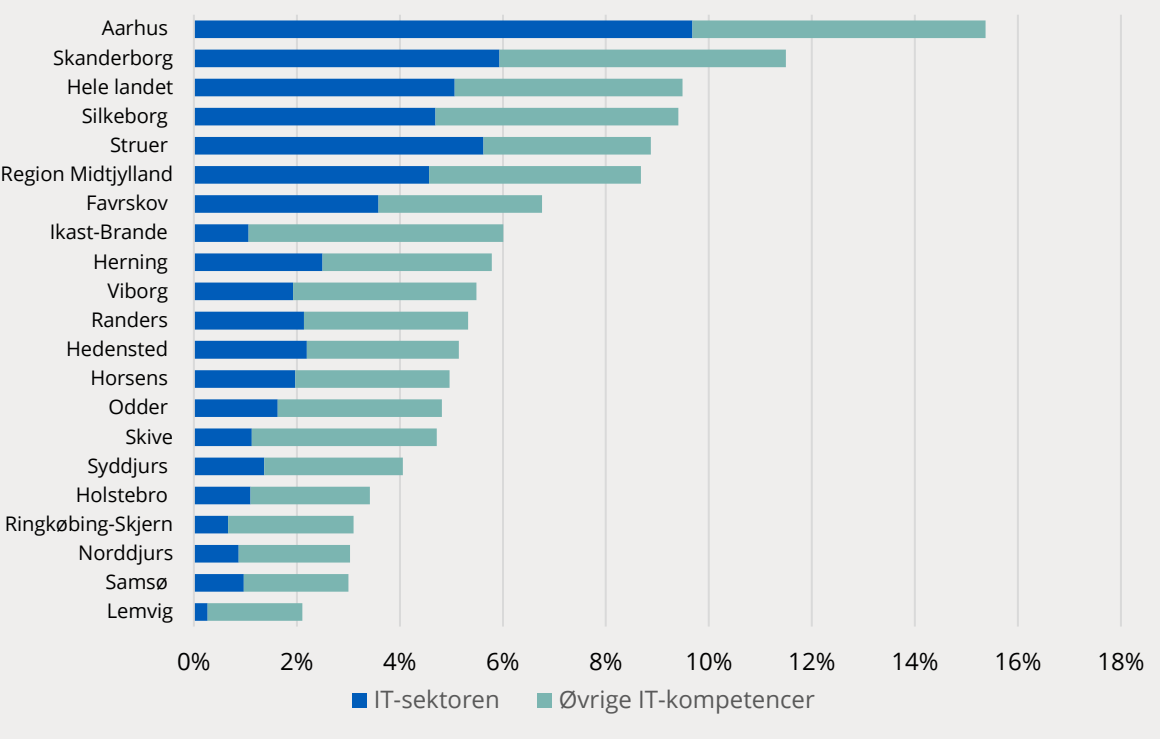
Fald i it-beskæftigelsen i Ikast-Brande Kommune

En vigtig indikator for erhvervslivets evne til digital transformation er it-beskæftigelsen. Dvs. antallet af personer, der arbejder med drift og udvikling inden for it. It-arbejdsmarkedet kan inddeles i personer ansat i it-sektoren samt personer i andre brancher, der har en it-uddannelse eller er ansat i en it-stilling (øvrige it-kompetencer). Som det fremgår af Figur 3.3, er it-beskæftigelsen klart størst i Aarhus Kommune efterfulgt af Skanderborg Kommune.

Ikast-Brande Kommune ligger nummer seks blandt de midtjyske kommuner målt på it-beskæftigelsens andel af den samlede beskæftigelse.

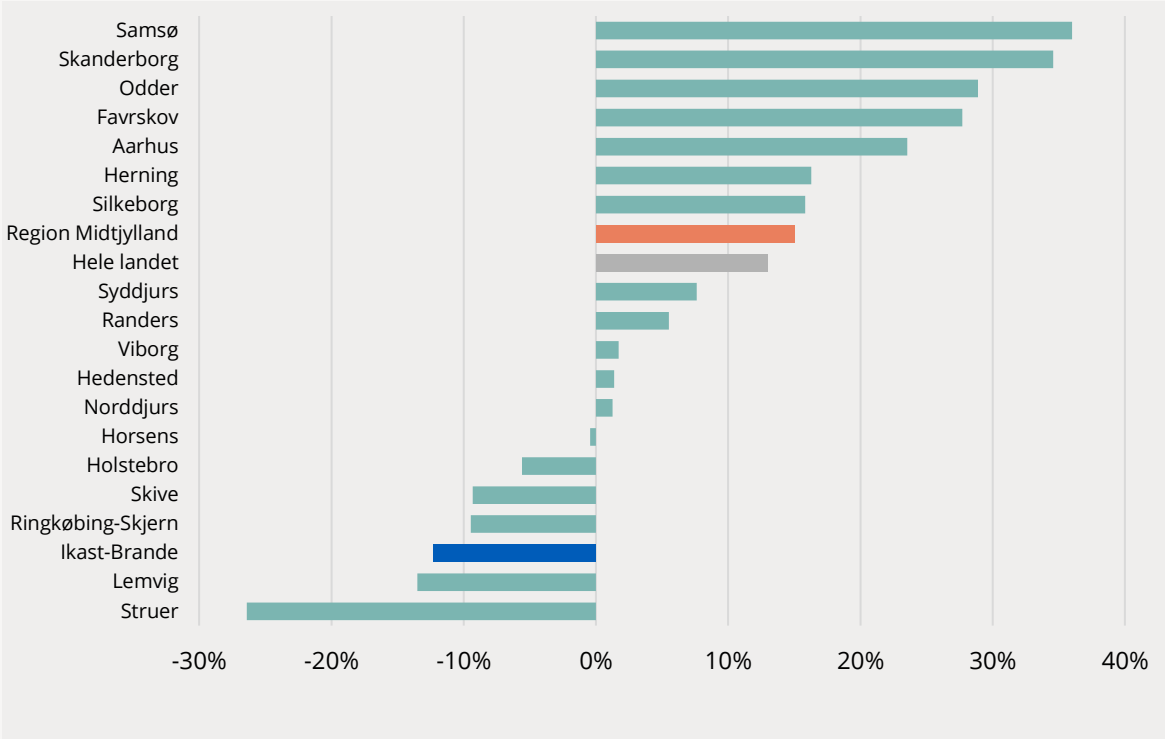
Figuren til højre viser, at mange kommuner har haft vækst i it-beskæftigelsen. Det gælder dog ikke Ikast-Brande Kommune, hvor antallet af it-jobs er faldet med 12 pct. i perioden 2015 til 2020. For regionen som helhed har væksten været på 15 pct.

Figur 3.3. It-beskæftigelse opdelt efter kommune, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 3.4. Udvikling i beskæftigelsen på it-arbejdsmarkedet, 2015-20

Mange deltagere i SMV:Digital blandt virksomheder i Ikast-Brande Kommune

En indikator for den digitale transformation i virksomhederne er deltagelsen i nationale programmer, der yder tilskud til it-udvikling. Det største og bredest forankrede program i Danmark er SMV:Digital. Gennem SMV:Digital kan SMV’er med 2-249 ansatte søge om tilskudsvouchers, hvor et rådgivningsforløb bliver skræddersyet ud fra virksomhedens udviklingsprojekt.

I perioden 2019 til 2021 deltog 933 virksomheder i Region Midtjylland i SMV:Digital-projekter, svarende til 35 pct. af alle forløb på landsplan. Tabel 3.1 viser fordelingen af de 933 virksomheder på kommuner og samtidig antal deltagere pr. 1.000 virksomheder i målgruppen.

Det fremgår, at Ikast-Brande Kommune havde 44 deltagere pr. 1.000 virksomheder, hvilket er over regionsgennemsnittet på 38. Tabellen viser også, at antallet af deltagere (pr. 1.000 virksomheder i målgruppen) er klart større i Region Midtjylland end i resten af landet.

Tabel 3.1. Deltagelser i SMV:Digital, 2019-21

Kommuner	Antal deltagere	Deltagere pr. 1.000 virksomheder i målgruppen
Aarhus	282	44
Silkeborg	86	50
Hedensted	67	68
Randers	61	34
Herning	61	30
Skanderborg	58	51
Viborg	51	27
Horsens	49	29
Favrskov	45	52
Holstebro	43	34
Ringkøbing-Skjern	41	29
Ikast-Brande	39	44
Struer	29	73
Skive	22	23
Odder	17	43
Norddjurs	15	20
Lemvig	12	22
Syddjurs	9	11
Region Midtjylland	993	38
Øvrige regioner	1.879	22

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Erhvervsstyrelsen
Note: Samsø Kommune indgår ikke i statistikken, da der ikke er nok deltagere. De enkelte kommuner kan derfor ikke summeres til totalen for Region Midtjylland. Antallet af virksomheder i målgruppen er opgjort som antallet virksomheder med to eller flere medarbejdere.

Initiativer og tiltag i Ikast-Brande Kommune til at understøtte digitalisering og grøn omstilling

I. Potentiale og udfordringer forbundet den grønne omstilling og digitalisering i Ikast-Brande Kommune

Der er et stort fokus på udviklingsprojekter og omstillingsprocesser i de lokale virksomheder, og størstedelen af dem handler om enten grøn omstilling eller digitalisering. Den lokale erhvervsservice har derfor også et stort fokus på disse temaer, hvor der er et stort vækstpotentiale.

Den grønne dagsorden udvikler sig hurtigt, og rigtig mange lokale virksomheder arbejder aktivt med at reducere deres klimamæssige aftryk. Ikast-Brande Kommune har mange produktionsvirksomheder, herunder også mange underleverandører. Her opleves et øget fokus på grøn omstilling, hvor virksomheder, der stiller krav til hinanden, skaber både fremdrift – men også udfordringer.

Grøn omstilling og digitalisering blandt iværksættere i Ikast-Brande Kommune
Bæredygtighed og grøn omstilling samt digitale forretningsmuligheder er en stærk del af DNA'et for nye iværksættere i Ikast-Brande Kommune. En stor del af iværksætterne udspringer derfor enten af nye forretningsmuligheder inden for disse to store megatrends, eller har som minimum integreret dem som en central del af forretningen. I den lokale iværksættervejledning er der stort fokus på bæredygtighed.

II. Indsatser og initiativer igangsat med henblik på at understøtte grøn omstilling og digitalisering i Ikast-Brande Kommune

Grøn omstilling er en central del af Ikast-Brande Kommunes nye erhvervs- og iværksætterstrategi. Kommunen arbejder aktivt på at understøtte virksomheder inden for vedvarende energi, herunder at fremme de rette rammebetingelser i forhold til testfaciliteter, alternative energiformer, mv.

Som en del af den lokale erhvervsservice er der fokus på udviklingen af virksomhedernes grønne forretning. Erhvervsfremmesystemets tilbud til udviklingsprojekter indenfor digital transformation, energioptimering, grønne forretningsmodeller og lignende prioriteres i erhvervsservicen.

Erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande har desuden et netværk – "Industriforum" – som giver deltagerne adgang til den nyeste viden samt muligheder for at få inspiration og dele erfaringer inden for industriudvikling.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4 Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit fokuserer på udviklingen i beskæftigelsen i Ikast-Brande Kommune og kommunens erhvervmæssige specialisering.

Først sammenlignes den samlede udvikling i den private jobskabelse med sammenligningskommunerne, hele regionen og resten af landet.

Derefter går afsnittet i dybden med erhvervsspecialiseringen. Først vises specialiseringen inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Derefter vises jobudviklingen og erhvervsspecialiseringen på brancheniveau.

Lille stigning i den private beskæftigelse i Ikast-Brande Kommune

En central indikator for udviklingen i erhvervspræstationerne i en kommune er udviklingen i den samlede private jobskabelse.

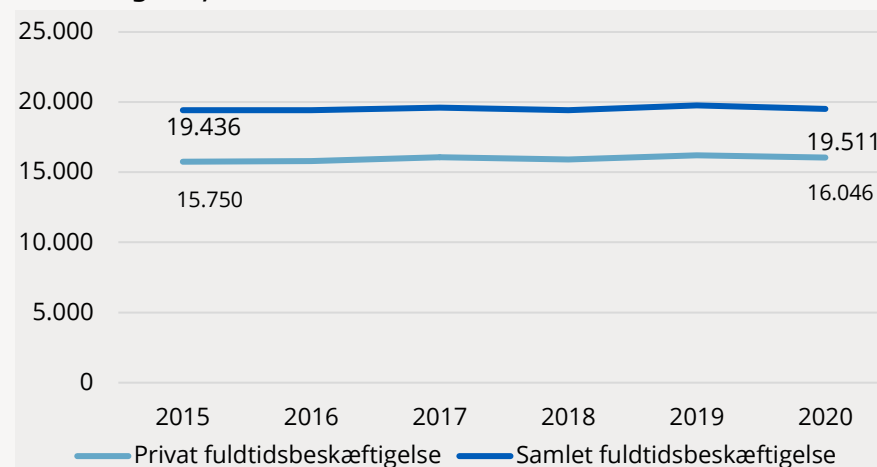
Figur 4.1 viser, at der i perioden 2015 til 2020 er sket en lille stigning i den private fuldtidsbeskæftigelse på ca. 300 personer i Ikast-Brande Kommune.

Figur 4.2 viser dog, at væksten har været betydeligt større i både sammenligningskommunerne, regionen og hele landet. Her har vækstraterne over den femårige periode ligget på 8-11 pct., hvorimod Ikast-Brande Kommune kun har oplevet en vækst på knap to pct.

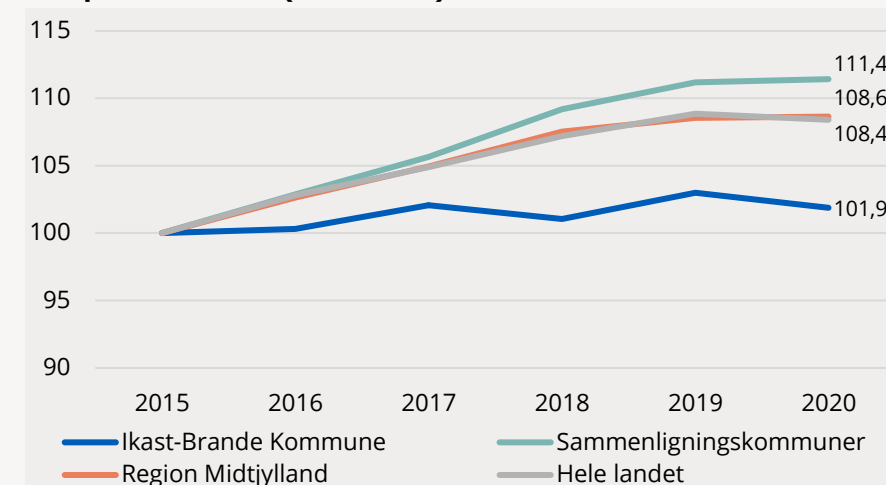
For at belyse udviklingen under coronakrisen viser figuren nederst den kvartalsvise udvikling i den private beskæftigelse siden første kvartal 2020.

Figuren viser, at beskæftigelsen i starten af krisen faldt mere end i resten af landet, men at jobskabelsen rettede sig, og at Ikast-Brande Kommune siden har fulgt udviklingen i resten af landet. Det fremgår imidlertid også, at væksten i den private beskæftigelse samlet set er steget mindre i Ikast-Brande Kommune end i resten af landet under coronakrisen.

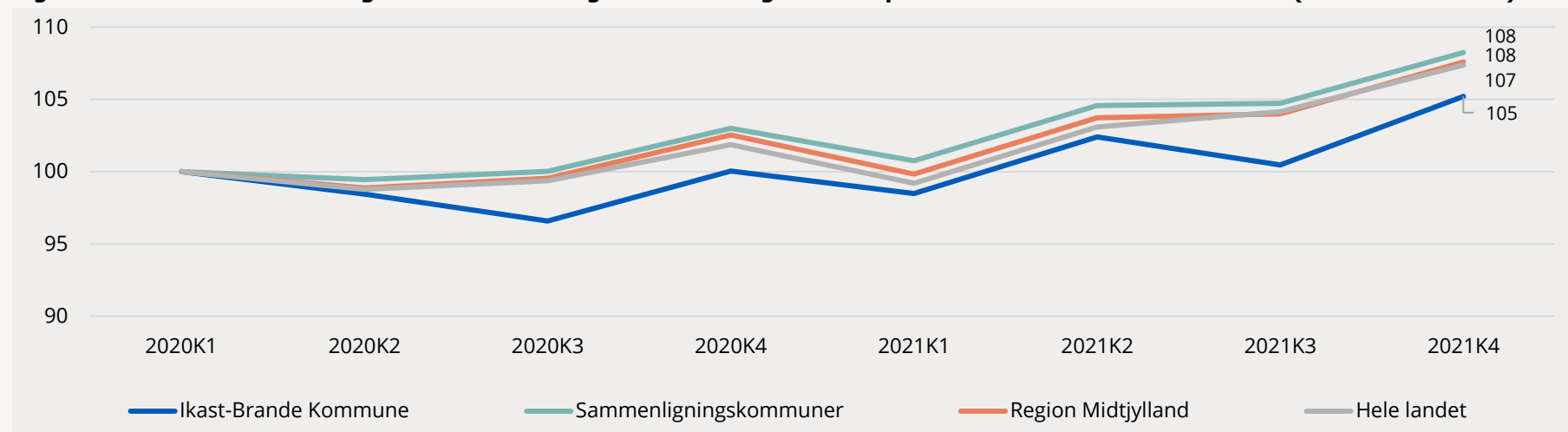
Figur 4.1. Udvikling i den private og samlede fuldtidsbeskæftigelse, 2015-20

Figur 4.2. Indekseret udvikling i antal fuldtidsbeskæftigede i den private sektor (2015=100)

Figur 4.3. Indekseret udvikling i fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i den private sektor under coronakrisen (1. kv. 2020=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik (for Figur 4.1. og 4.2.) og jobindsats.dk (for Figur 4.3.).

Sammenligningskommunerne omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune og Skanderborg Kommune. I Figur 4.3. er beskæftigelsen i den private sektor opgjort ved den samlede beskæftigelse fratrasket beskæftigelsen i branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

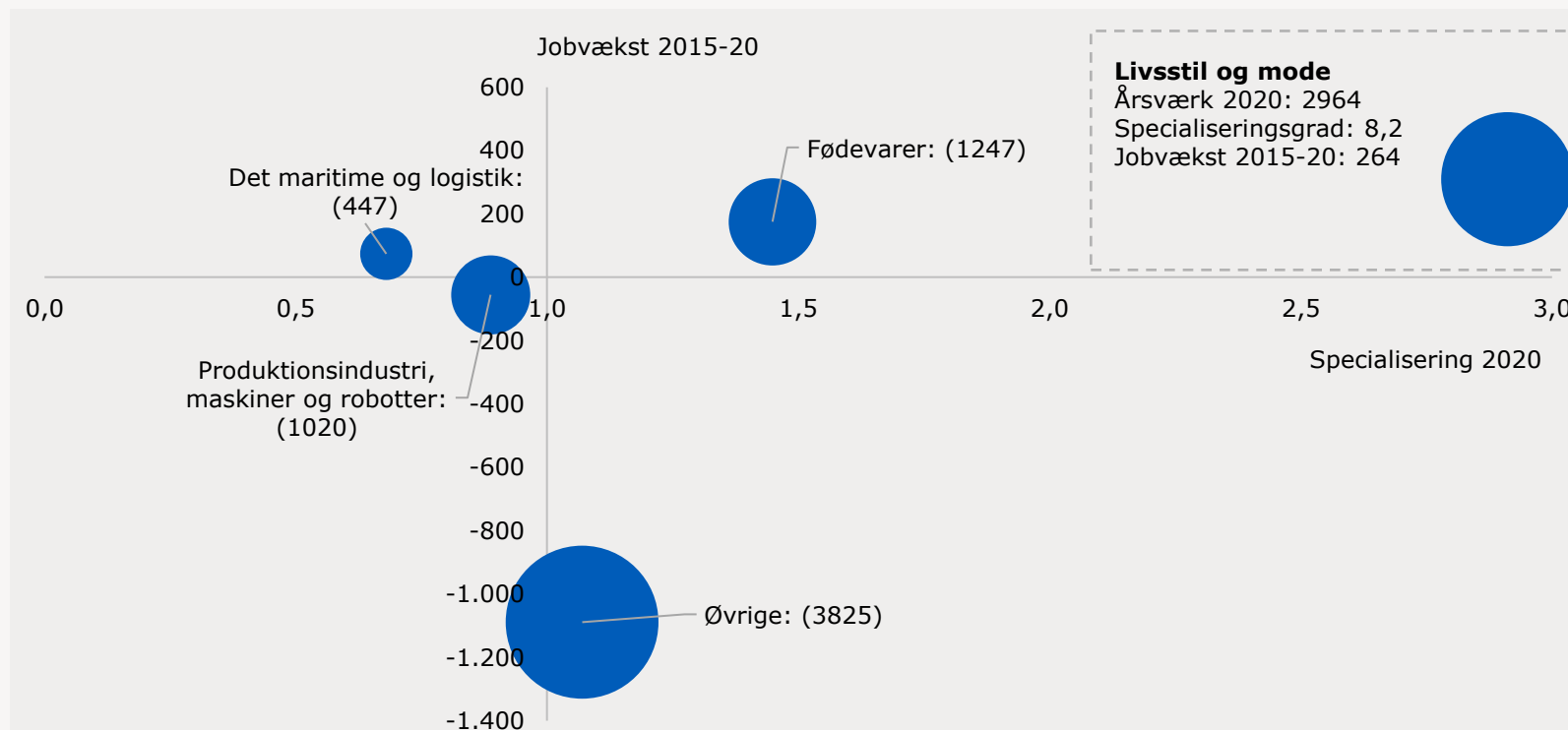
Livsstil og mode er den dominerende klynge i Ikast-Brande Kommune

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvordan Ikast-Brande Kommune er specialiseret inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Figuren omfatter dermed også kun virksomheder, der ligger inden for erhverv, der konkurrerer internationalt (enten fordi de har eksport, eller leverer viden og ydelser til erhverv med stor eksport).

Figuren viser, at området livsstil og mode er den klart største klynge jobmæssigt (cirklernes størrelse) i Ikast-Brande. Den største jobvækst fra 2015 til 2020 har også fundet sted inden for dette klyngeområde. Klyngen har haft en vækst på 264 årsværk.

Det fremgår desuden, at livsstil og mode er den klynge, der har den største specialiseringsgrad. Med en specialisering på 8,2 udgør livsstil og mode en andel af den samlede beskæftigelse inden for internationalt konkurrerende erhverv, der er 8,2 gange større end i en gennemsnitskommune.

Figur 4.4. Kommunens erhvervmæssige specialisering samt jobvækst opdelt på klyngeområder, 2015-20

Figuren viser Ikast-Brande Kommunes erhvervmæssige specialisering inden for de områder, hvor der er etableret nationale klynger. Klyngernes betydning er vist gennem tre indikatorer:

- Cirklernes størrelse illustrerer størrelsen af hver klynge målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2020. Antal årsværk er angivet i parentes ud for hver cirkel.
- Placeringen langs figurens x-akse viser klyngens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at klyngens andel af Ikast-Brande Kommunes private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2015-20. Dvs. om klyngen har haft vækst eller tilbagegang de sidste fem år.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Klyngerne er baseret på statistikarbejdet, der ligger til grund for rapporten "Erhvervmæssige styrkeområder – Kortlægning af erhvervsstyrker i dansk erhvervsliv", som IRIS Group og CRT udarbejdede for Erhvervsstyrelsen i 2019. Nogle erhverv i figuren dækker flere nationale klynger. Fx dækker "grøn energi- og miljøteknologi" både over virksomheder, der er i målgruppen fra Clean og Energy Cluster. Pga. diskretioneringer er klyngeområderne life science, kemi, mv., finansiering & forsikring, grøn energi- og miljøteknologi, bryggeri og byggematerialer, IT og digitale teknologier og visuel industri slået sammen til klyngeområdet øvrige.

Industri og handel dominerer erhvervsstrukturen i Ikast-Brande Kommune

Hvor figuren på forrige side gav et overblik over Ikast-Brande Kommunes specialisering inden for de nationale klyngeområder, tager Tabel 4.1 afsæt i en traditionel brancheinddeling og omfatter alle private virksomheder. Den viser, at elektronik-, maskin-, transportmiddel- og metalindustri er den største branche i Ikast-Brande Kommune målt på antallet af fuldtidsjobs, men at denne branche samtidig har haft en betydelig tilbagegang i antallet af fuldtidsjobs (18 pct.). Derudover er engroshandel og bygge og anlæg toneangivende brancher i Ikast-Brande Kommune. Den største procentvise vækst i beskæftigelsen er sket inden for operationel service.

Tabel 4.1. Antal private jobs, jobvækst 2015-20 samt erhvervsmæssig specialisering, opdelt på brancheniveau

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2015-20 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2015-20 (pct.)	Specialisering, 2020
	2015	2020			
Elektronik-, maskin-, transportmiddel- og metalindustri	4.958	4.058	-18%	8%	3,5
Engroshandel	3.023	3.020	0%	5%	2,1
Bygge og anlæg	1.108	1.476	33%	17%	0,9
Tekstil, træ, papir, møbelindustri mv.	697	1.011	45%	2%	2,2
Detailhandel	1.013	1.006	-1%	2%	0,6
Landbrug, skovbrug og fiskeri	854	830	-3%	-2%	1,5
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	599	757	26%	3%	1,7
Transport	500	591	18%	7%	0,6
Operationel service	264	506	92%	12%	0,5
Olieraffinaderier mv., kemisk industri, medicinalindustri, plast-, glas- og betonindustri	304	356	17%	6%	0,6
Rådgivning, forskning og udvikling	325	278	-14%	14%	0,3
Ejendomshandel og udlejning	282	268	-5%	6%	0,6
Hoteller og restauranter	228	264	16%	9%	0,4
Undervisning	227	249	10%	9%	0,7
Sundhedsvæsen	209	238	14%	12%	0,6
Kultur og fritid	162	199	22%	13%	0,8
Finansiering og forsikring	230	198	-14%	7%	0,3
Andre serviceydelser mv.	211	190	-10%	7%	0,4
Tele, it og information	89	151	70%	20%	0,2
Private velfærdsinstitutioner	133	150	13%	18%	0,4
Reklame og øvrig erhvervsservice	98	112	14%	11%	0,4
Råstof, energi og forsyning mv.	154	93	-40%	9%	0,6
Forlag, tv og radio	77	45	-41%	6%	0,2
Alle brancher	15.750	16.046	2%	8%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ. Brancherne elektronik-, maskin-, og transportmiddelindustri og metalindustri er lagt sammen til elektronik-, maskin-, transportmiddel- og metalindustri.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5 Iværksætterier og virksomhedsbestand

Dette afsnit fokuserer på tilgang og frafald af virksomheder i Ikast-Brande Kommune. Først vises udviklingen i iværksætteriet i kommunen efterfulgt af tal for overlevelsesraten blandt de nye virksomheder samt for konkurser.

Derefter vises tilflytningen og fraflytningen af etablerede virksomheder siden 2015.

Endelig viser afsnittet den samlede udvikling i virksomhedsbestanden i Ikast-Brande Kommune.

Etableringsraten er under niveauet i resten af regionen

Iværksættere spiller en vigtig rolle for innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

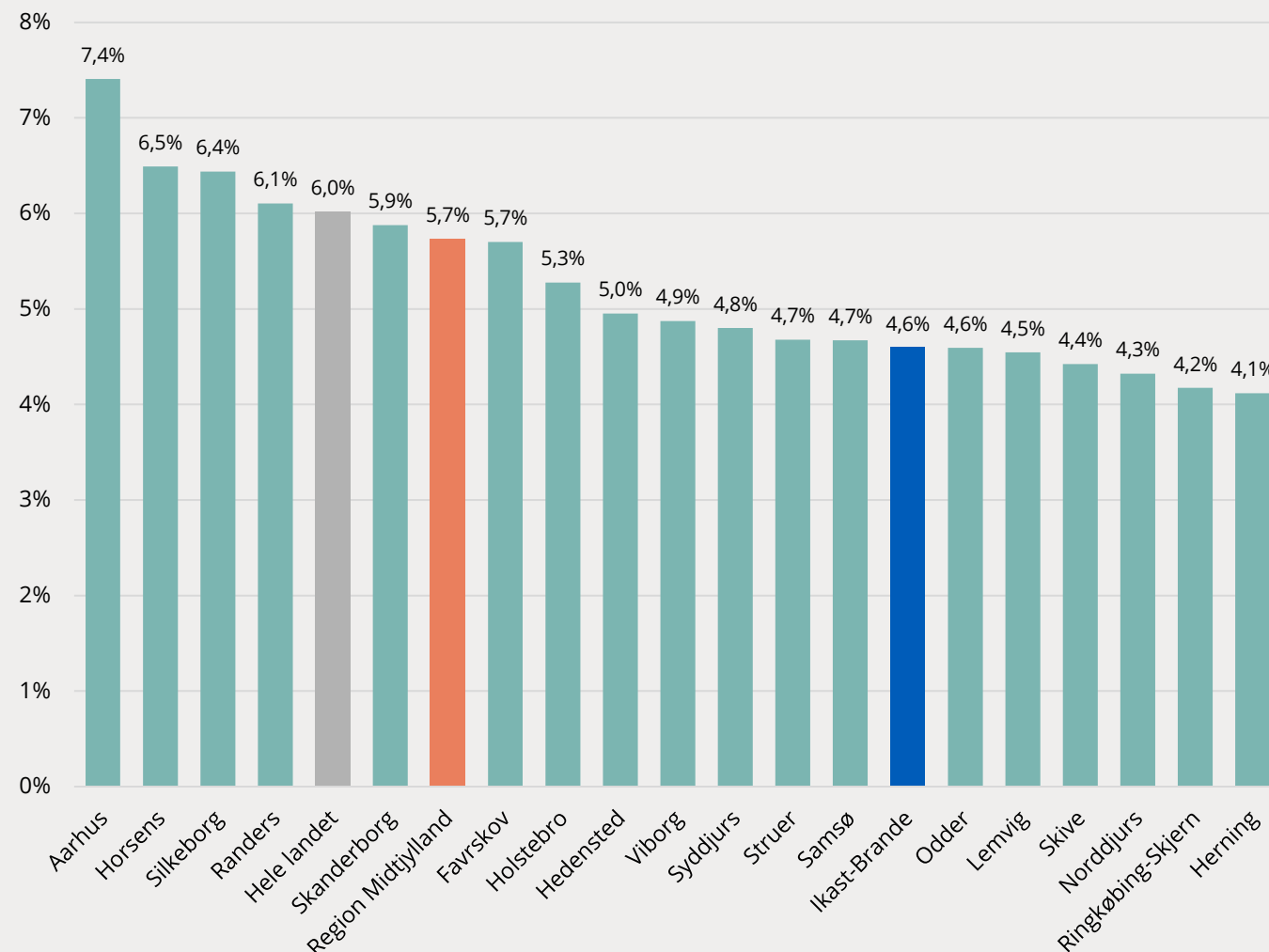
Figuren til højre viser etableringsraten (andelen af den samlede virksomhedsbestand, der er etableret i 2020) i de midtjyske kommuner i 2020 sammenholdt med landsgennemsnittet og regionsgennemsnittet.

Som det fremgår, lå etableringsraten i Ikast-Brande Kommune i 2020 en del under niveauet både for hele Region Midtjylland og for hele landet.

Figuren viser også, at Aarhus Kommune havde den højeste etableringsrate på ca. 7,4 pct., mens de to vestjyske kommuner – Herning Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune – havde den laveste etableringsrate på lidt over 4 pct. Generelt er etableringsraterne højere i de østjyske end i de vestjyske kommuner.

Figur 5.1. Etableringsrater i de midtjyske kommuner, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand

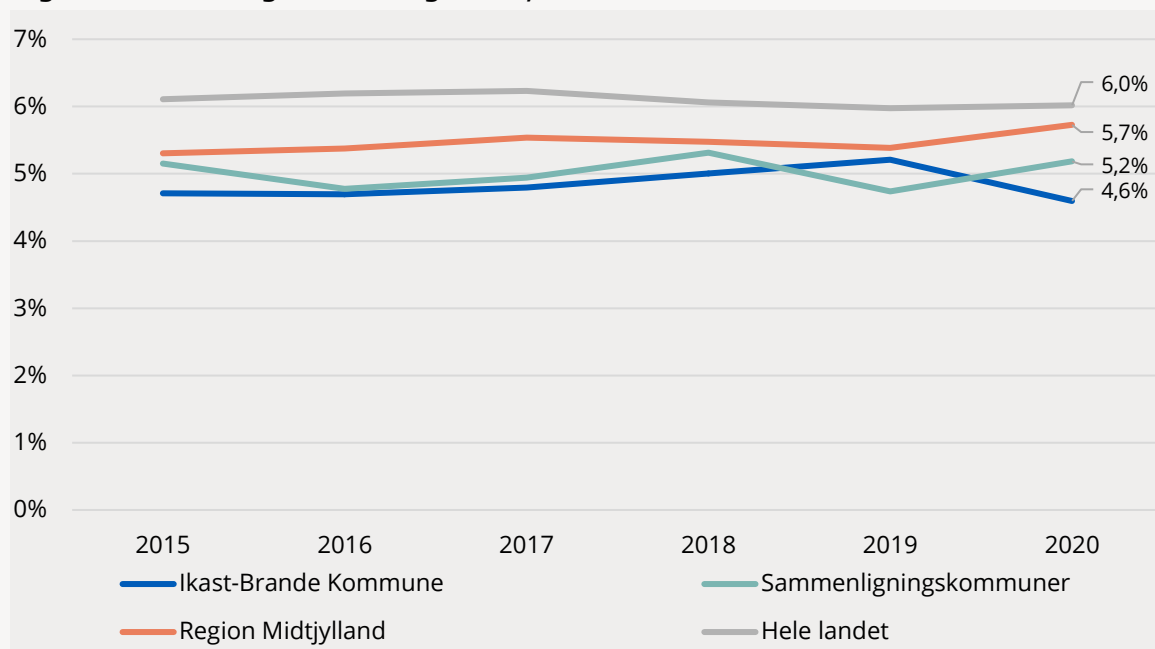
Stabil etableringsrate

Figuren nedenfor viser udviklingen i etableringsraten i perioden 2015 til 2020 for Ikast-Brande Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Som det fremgår, har etableringsraten i Ikast-Brande Kommune ligget meget tæt på sammenligningskommunerne, selvom Ikast-Brande Kommune i 2020 oplevede et lille fald, der bragte etableringsraten under niveauet i sammenligningskommunerne.

Figuren viser også, at forskellen mellem de midtjyske kommuner og resten af landet er blevet indsnævret gennem perioden.

Figur 5.2. Udvikling i etableringsraten, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand. Sammenligningskommunerne omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune & Skanderborg Kommune.

Mange iværksættere inden for finansiering, forsikring og ejendomme

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på inden for hvilke brancher, der etableres nye virksomheder. Tabel 5.1 viser derfor iværksættervirksomhedernes fordeling på brancheområder i perioden 2019-20.

Af tabellen fremgår det, at der i Ikast-Brande Kommune er etableret flest virksomheder inden for finansiering, forsikring og ejendomme, bygge og anlæg samt landbrug.

Tabellen viser også, at fordelingen i Ikast-Brande Kommune kun i begrænset omfang adskiller sig fra fordelingen blandt sammenligningskommuner og resten af regionen. Dog fylder finansiering, forsikring og ejendomme en noget større andel af iværksætterne i Ikast-Brande Kommune.

Tabel 5.1. Fordeling af iværksættere efter brancher, gennemsnit for 2019-20

Branche	Ikast-Brande Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Finansiering, forsikring og ejendomme	15%	11%	12%	9%
Bygge og anlæg	13%	14%	12%	13%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	13%	10%	10%	8%
Detailhandel	12%	10%	8%	8%
Videnservice	8%	15%	15%	16%
Operationel service	8%	8%	8%	9%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	8%	9%	9%	9%
Transport	6%	3%	4%	5%
Industri	6%	5%	5%	4%
Information og kommunikation	5%	6%	7%	9%
Engroshandel	4%	4%	4%	3%
Hoteller og restauranter	2%	5%	5%	6%
I alt	100%	100%	100%	100%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
 Note: Iværksættervirksomheder med uoplyst sektor er ikke medtaget.

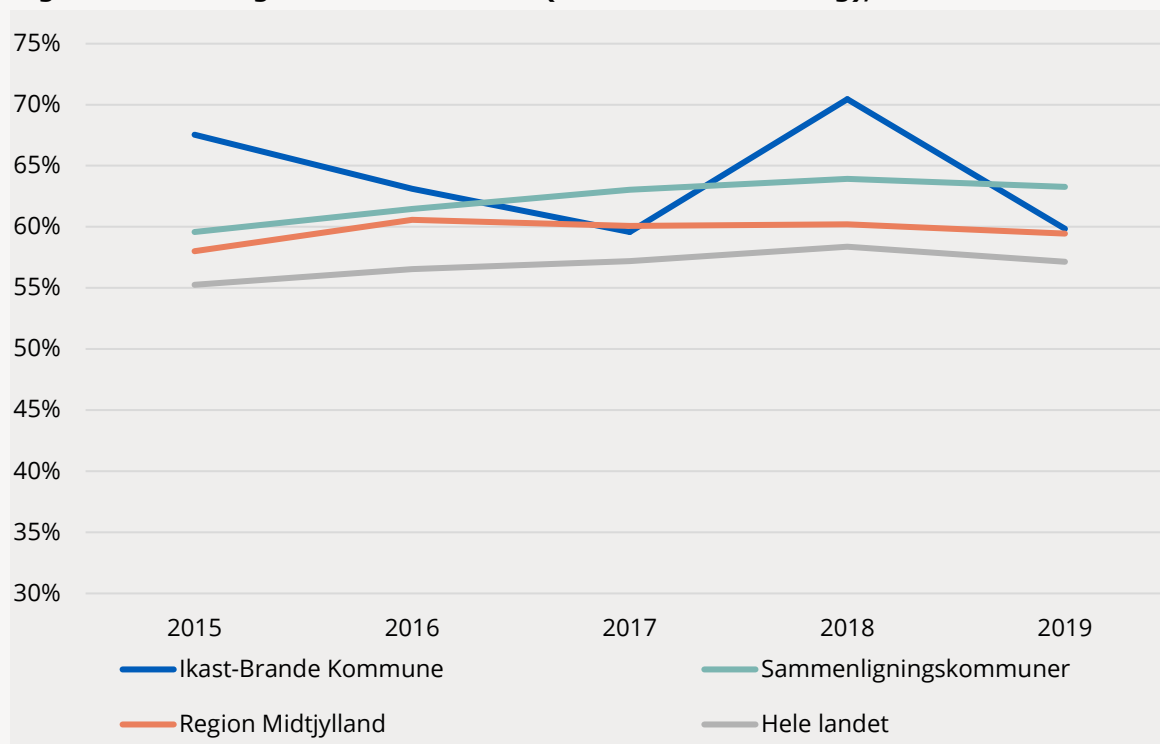
Højere overlevelsesrate i Ikast-Brande Kommune end i hele landet

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelsesraten. Det vil sige andelen af iværksættervirksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figurerne nedenfor viser overlevelsesraterne henholdsvis tre- og fem år efter etablering for iværksættere i henholdsvis Ikast-Brande Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

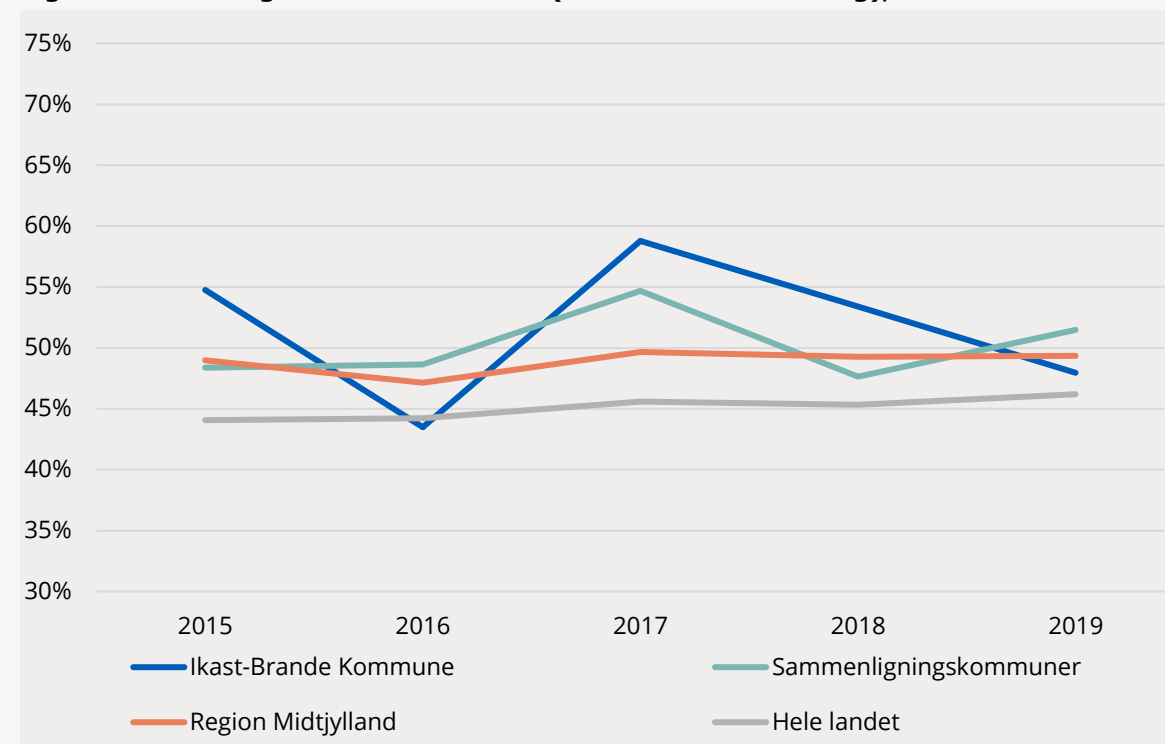
Det fremgår, at overlevelsesraterne svinger en del fra år til år. Set over hele perioden er overlevelsesraten i Ikast-Brande Kommune noget højere end i hele landet. Det gælder både den tre- og femårige overlevelsesrate.

Det kan dog ses, at både den treårige og femårige overlevelsesrate har været faldende gennem de seneste par år i Ikast-Brande Kommune.

Figur 5.3 Udvikling i overlevelsesraten (tre år efter etablering), 2015-19

Figur 5.4 Udvikling i overlevelsesraten (fem år efter etablering), 2015-19

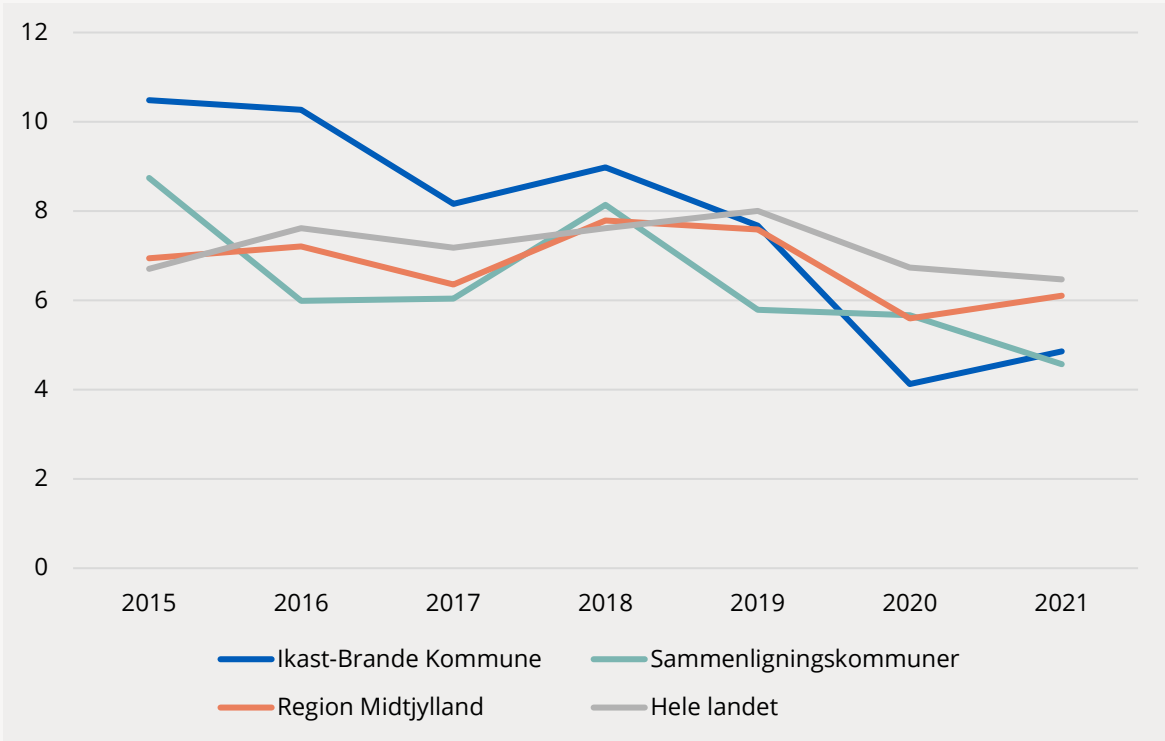
Fald i antallet af konkurser blandt virksomheder i Ikast-Brande Kommune

En anden indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figuren til venstre viser, hvor mange virksomheder der blev erklæret konkurs i Ikast-Brande Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder.

Det fremgår, at antallet af konkurser i Ikast-Brande Kommune var højere end i resten af landet i perioden 2015 til 2018. Omvendt har antallet af konkurser været under gennemsnittet i hele regionen og landsgennemsnittet i 2020 og 2021. Figuren viser også, at antallet af konkurser generelt har været faldende under coronakrisen, hvilket skal ses i lyset af adgangen til hjælpepakker.

Tabellen til højre viser, hvordan konkurserne fordeler sig på hovedsektorer i Ikast-Brande Kommune. Det fremgår bl.a., at der i 2021 har været flest konkurser inden for transport.

Figur 5.5. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2015-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med beskæftigelse og/eller en omsætning på mindst en mio. kr. (aktive virksomheder). Antallet af virksomheder for 2021 er estimeret på baggrund af udviklingen i virksomhedsbestanden i perioden 2015-20.

Tabel 5.2. Fordeling af konkurser i Ikast-Brande Kommune på hovedsektorer, 2015-21

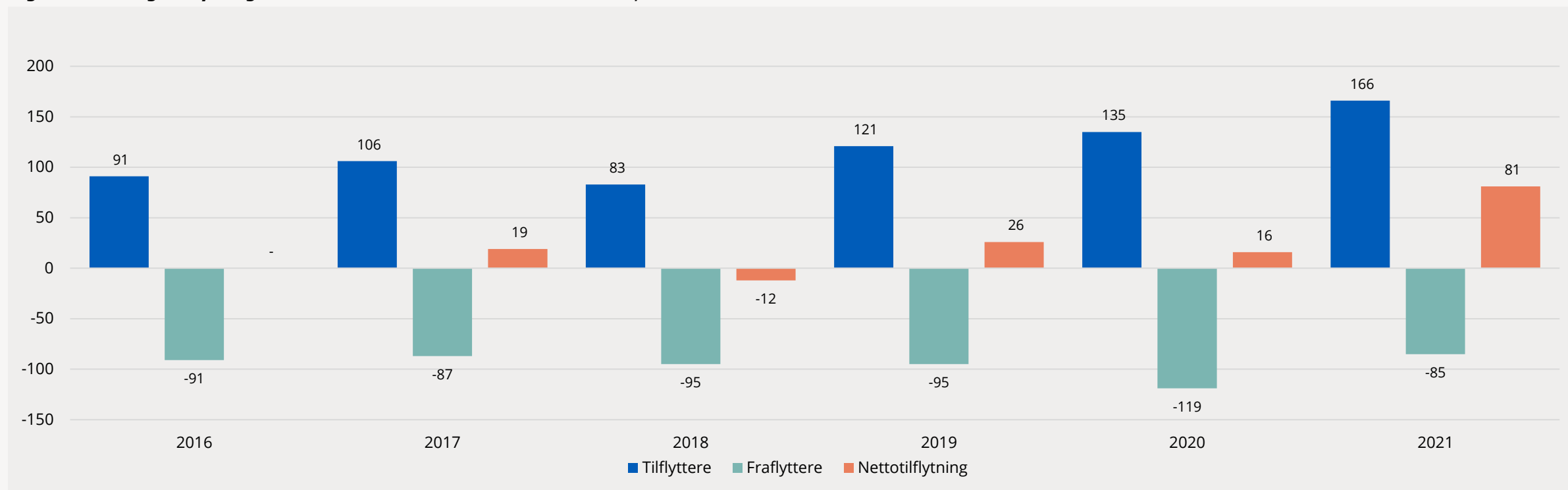
Sektor	2015	2018	2021
Handel	27%	30%	8%
Industri	23%	17%	8%
Bygge og anlæg	19%	13%	23%
Service	15%	22%	23%
Primære erhverv	12%	13%	8%
Transport	4%	4%	31%
I alt	100%	100%	100%

Stor nettotilflytning af virksomheder i 2021

Et andet vigtigt pejlemærke for erhvervsvilkårene er omfanget af til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 5.6 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen til Ikast-Brande Kommune fra 2016 til 2021.

Generelt har Ikast-Brande Kommune oplevet en positiv udvikling i antallet af tilflyttede virksomheder, hvilket indikerer at der er et attraktivt erhvervmiljø. Nettotilflytningen (tilflyttede minus fraflyttede) har samtidig været høj de seneste år. I 2021 oplevede Ikast-Brande Kommune den største nettotilflytning på 81 virksomheder. Figuren viser, at der over hele perioden har været en nettotilflytning på 130 virksomheder.

Figur 5.6. Til- og fraflytning af virksomheder i Ikast-Brande Kommune, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR).

Note: Antallet af virksomheder omfatter udvalgte selskabsformer (enkeltmandsvirksomhed, PMV, I/S, A/S, ApS, mv.) og ikke fonde, foreninger, offentlige virksomheder, mv. Omfatter ikke holdingselskaber eller filialer. Denne afgrænsning adskiller sig fra forrige side. En virksomhed tælles kun med én gang, uanset om virksomheden er flyttet til eller fra kommunen flere gange i perioden.

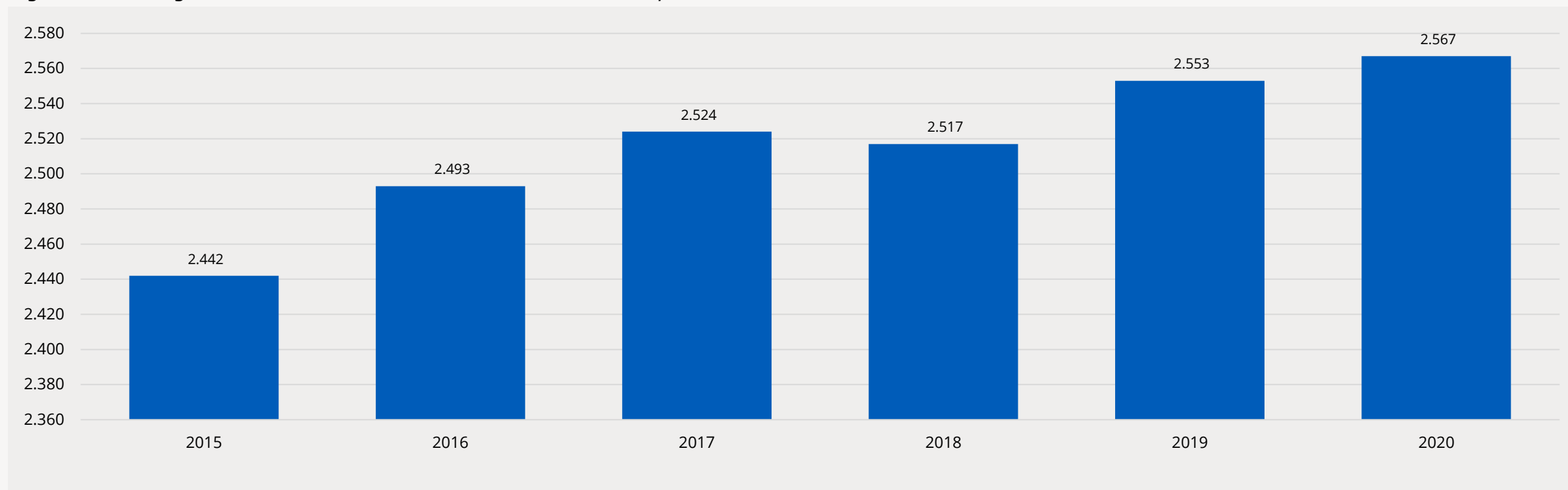
Stigning i antallet af virksomheder

Opsummerende viser figuren neden for udviklingen i antallet af virksomheder i Ikast-Brande Kommune. Udviklingen i virksomhedsbestanden er en sammenfattende indikator, der både rummer tilgangen af iværksættere, frafaldet pga. konkurser og virksomhedslukninger samt nettoflytningen af etablerede virksomheder.

Figuren viser, at antallet af virksomheder i Ikast-Brande Kommune er steget med 125 over den femårige periode. Det svarer til en stigning på ca. 5,5 pct.

Væksten var størst fra 2015 til 2016, hvor Ikast-Brande Kommune oplevede en nettofremgang på 51 reelle virksomheder. Også i perioden 2018 til 2019 steg antallet af virksomheder betydeligt, hvilket bl.a. skal ses i lyset af den stigende etableringsrate. Generelt er det et markant resultat, at Ikast-Brande Kommune har oplevet en vækst i bestanden af virksomheder, mens coronakrisen var på sit højeste.

Figur 5.7. Udvikling i antal reelle virksomheder i Ikast-Brande Kommune, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Reelle virksomheder er afgrænset til virksomheder i den private sektor, der i det pågældende år har en økonomisk aktivitet (afhængig af branche), som svarer til mindst et halvt årsværk.

Mange gazellevirksomheder i Ikast-Brande Kommune

Til sidst giver nedenstående tabel et overblik over, hvordan den samlede virksomhedsbestand, gruppen af iværksættere og gazeller i Ikast-Brande Kommune fordeler sig på hovedsektorer.

Det fremgår, at virksomhederne i Ikast-Brande Kommune udgør 3,6 pct. af alle virksomhederne i Region Midtjylland. Iværksætterne fra Ikast-Brande Kommune udgør 2,9 pct. af alle regionens iværksættere. Derudover fremgår det, at hele 5,5 pct. af alle gazellevirksomhederne i Region Midtjylland ligger i Ikast-Brande Kommune. Gazellerne er dermed overrepræsenteret i Ikast-Brande Kommune i forhold til det samlede antal af virksomheder.

Desuden viser Tabel 5.3, at iværksætterne og gazellerne fra Ikast-Brande Kommune især findes inden for handel og service.

Tabel 5.3. Virksomheder, iværksættere og gazeller i Ikast-Brande Kommune fordelt på sektorer, 2020

Sektor	Reelle virksomheder	Iværksættere	Gazeller
Bygge og anlæg	294	21	5
Handel	722	35	10
Primære erhverv	421	15	1
Service	855	35	9
Transport	104	5	3
Industri	171	7	1
I alt	2.567	118	29
Andel af Region Midtjylland	3,6%	2,9%	5,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og Børsens Gazelleliste 2021.

For at en virksomhed kan betegnes som en gazellevirksomhed, skal den opfylde en række krav:

- Virksomheden skal minimum have en omsætning på 1 mio. kr. eller komme ud med et bruttoresultat på 0,5 mio. kr. det første år, der måles fra.
- Virksomheden skal være et ApS eller A/S. Dog kan pengeinstitutter også deltage uanset virksomhedsform.
- Virksomheden skal minimum have offentliggjort fire regnskaber og have oplevet vækst i omsætning (bruttoresultat) i hvert eneste af de fire regnskabsår.
- Den samlede sum af det primære resultat i virksomheden skal være i plus, men må godt være negativt ét år.
- Virksomheden skal som minimum have fordoblet sin omsætning gennem de fire sidste regnskabsår.

Kilde: Børsen

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6 Vækstvirksomheder og eksport

Dette afsnit går i dybden med, hvordan Ikast-Brande Kommunes virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på brancher.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi har udviklet sig.

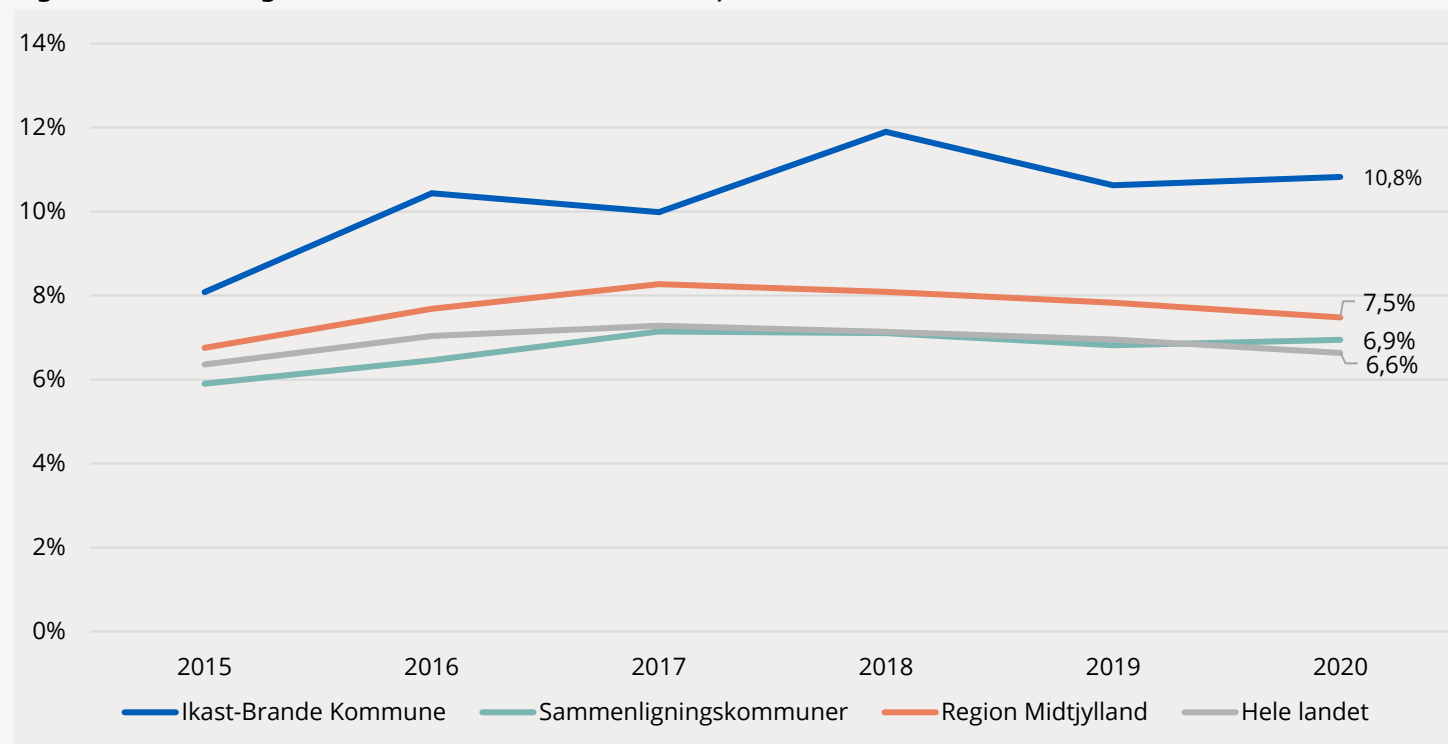
Høj andel af vækstvirksomheder i Ikast-Brande Kommune

Figuren nedenfor til venstre viser udviklingen i andelen af vækstvirksomheder fra 2015 til 2020. I forhold til gazellebegrebet (afsnit 5) er der her et lidt mindre krav til den samlede vækst i virksomheden samtidig med, at der kun ses på en treårig periode (se noten). Omvendt fokuserer opgørelsen af vækstvirksomheder kun på de erhverv, der konkurrerer internationalt (typisk i form af erhverv med eksport eller erhverv med mange underleverancer til eksportvirksomheder).

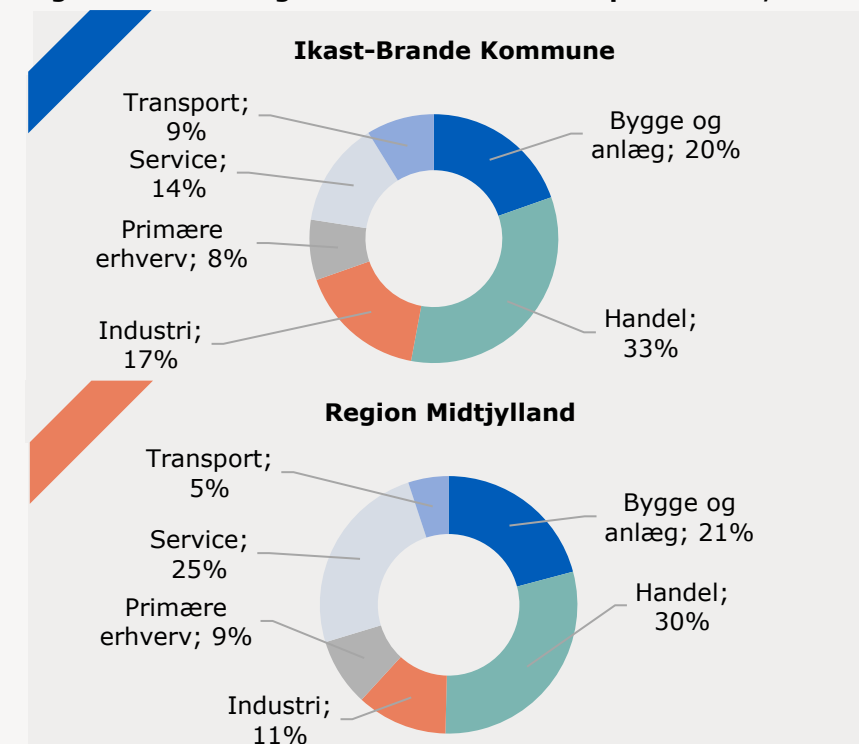
Det fremgår, at Ikast-Brande Kommune samlet over hele perioden har dannet ramme om en højere andel vækstvirksomheder end i resten af regionen og landsgennemsnittet. Specielt i 2018 lå Ikast-Brande Kommune højt på andelen af vækstvirksomheder. Generelt vil andelen af vækstvirksomheder svinge en del fra år til år i den enkelte kommune pga. et begrænset antal observationer. Det gør den også i Ikast-Brande Kommune, men tendensen er gået i retning af flere vækstvirksomheder i kommunen siden 2015. Det fremgår også, at Ikast-Brande Kommune på denne indikator har klaret sig bedre end sammenligningskommunerne i alle årene.

Figuren til højre viser, at Ikast-Brande Kommune bl.a. har flere vækstvirksomheder inden for industrien end hele regionen.

Figur 6.1. Udvikling i andelen af vækstvirksomheder, 2015-20

Figur 6.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Vækstvirksomheder har haft en årlig omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Vækstvirksomheder er opgjort inden for internationalt konkurrerende erhverv. Sammenligningskommunerne omfatter: Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune og Skanderborg Kommune.

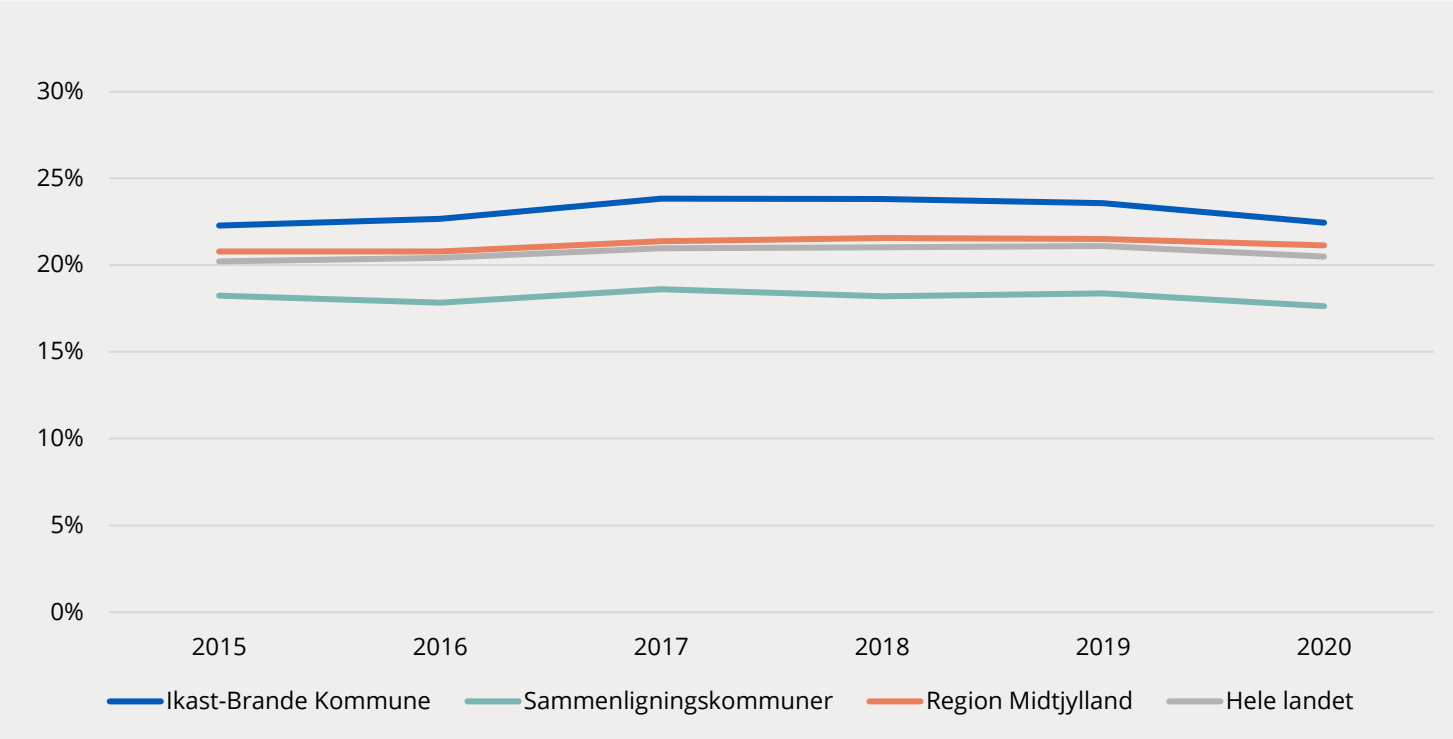
Høj andel af eksportvirksomheder

Virksomheder, der eksporterer varer og tjenester, er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse. Figuren til venstre viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2015 til 2020.

Holdt op mod sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og resten af landet har Ikast-Brande Kommune en lidt højere andel eksportvirksomheder. I 2020 var 22 pct. af virksomhederne i Ikast-Brande Kommune eksportvirksomheder mod 21 pct. i Region Midtjylland.

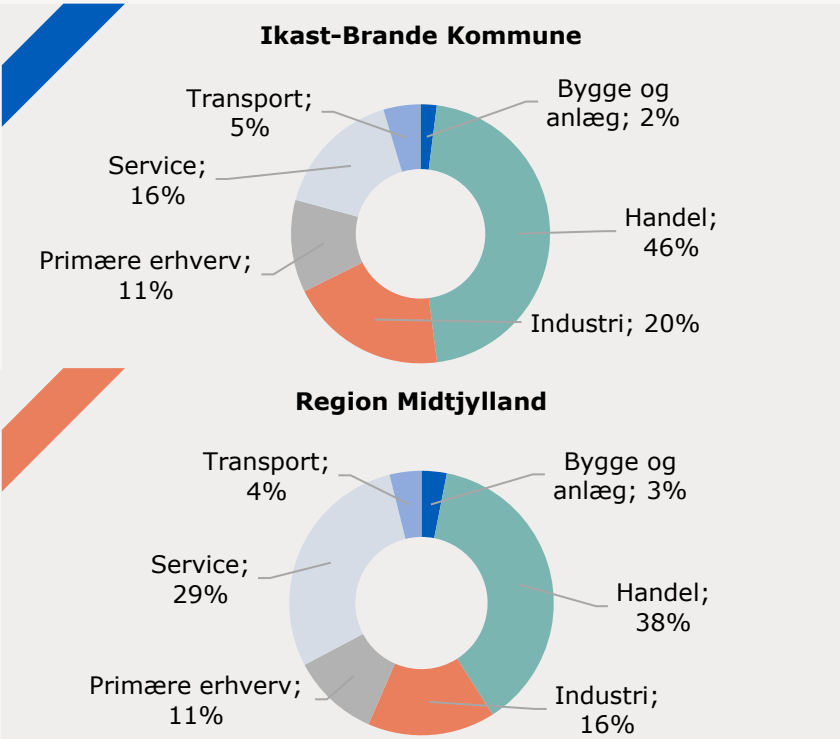
En forholdsvis stor andel af Ikast-Brande Kommunes eksportvirksomheder kommer fra handelssektoren, hvorimod servicesektoren fylder mindre end i regionen, jf. figuren til højre.

Figur 6.3. Udviklingen i andelen af eksportvirksomheder, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Figur 6.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2020

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Eksporten betyder meget for de eksporterende virksomheder

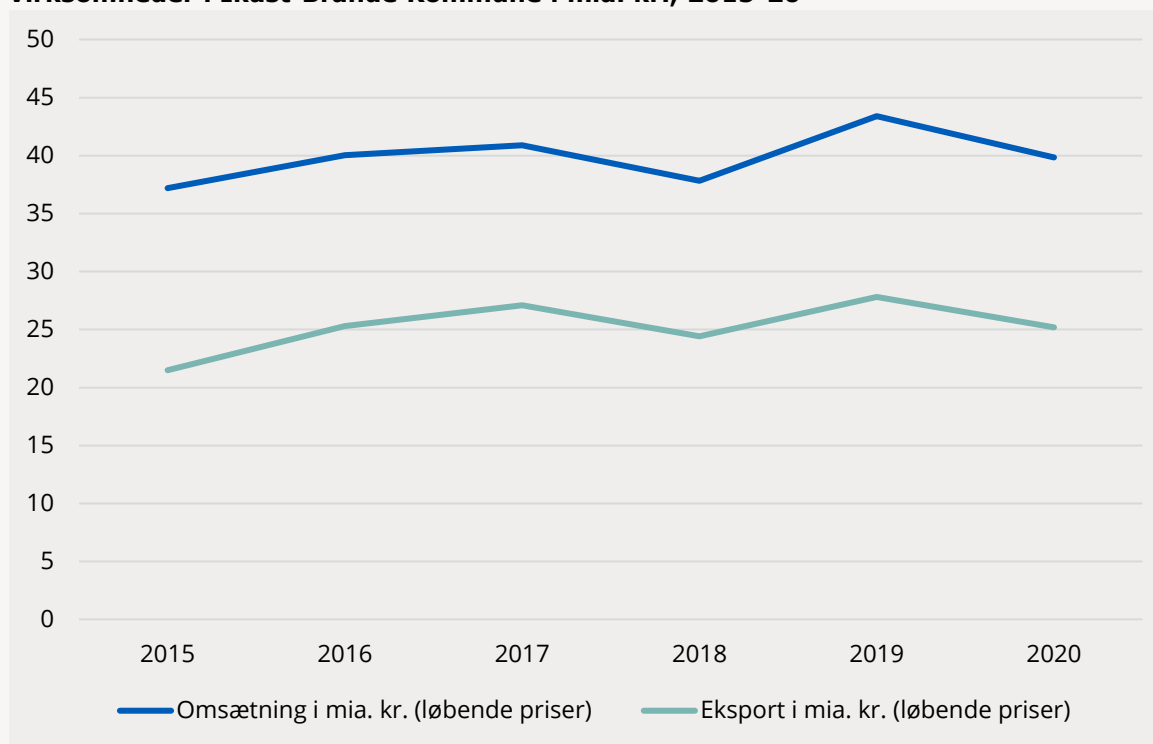
Mens analysen på forrige side gav et billede af, hvor mange virksomheder der eksporter, giver figurene nedenfor et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser Figur 6.5 også udviklingen i den samlede omsætning blandt private virksomheder.

Figuren viser, at den samlede eksportværdi i Ikast-Brande Kommune næsten er steget fra ca. 22 mia. kr. i 2015 til ca. 25 mia. kr. i 2020. Og der er sket en tilsvarende udvikling i den samlede omsætning i kommunens virksomheder, så den i 2020 udgjorde ca. 40 mia. kr.

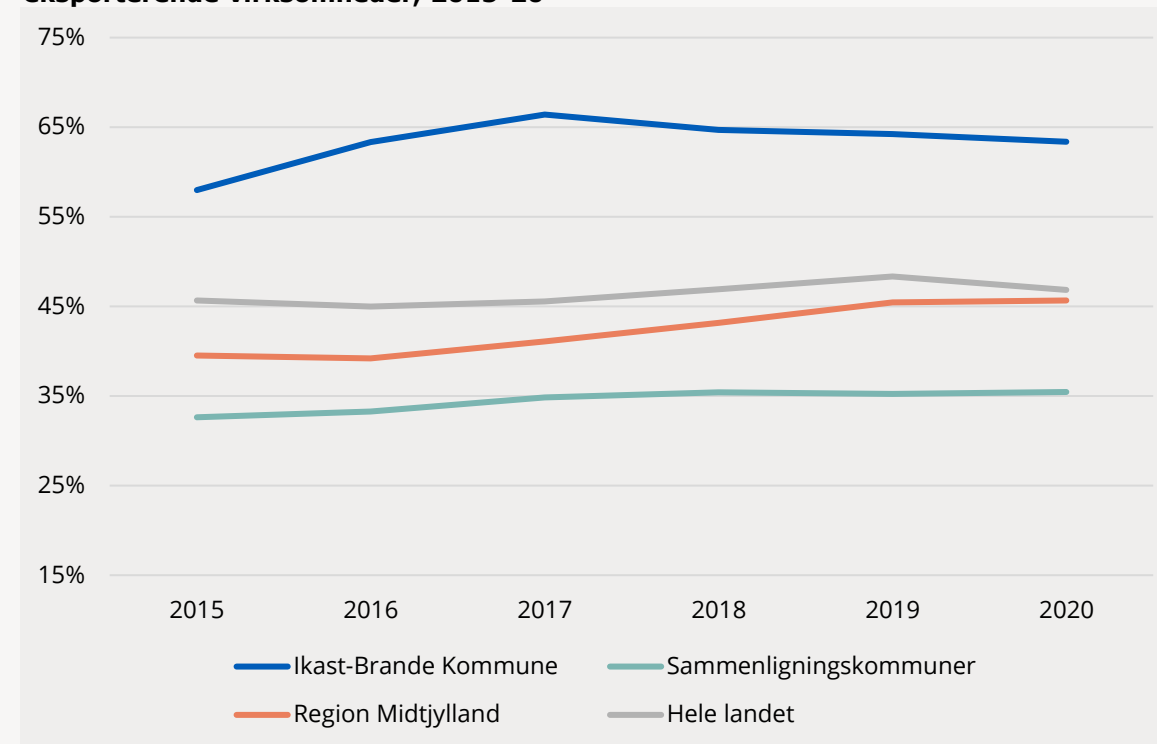
Herudover viser Figur 6.6, at der i Ikast-Brande Kommune er sket en stigning i eksportens andel af den samlede omsætning i de eksporterende virksomheder – fra ca. 58 pct. til ca. 63 pct. – og at det ligger betydeligt over niveauet i resten af landet.

Samlet viser analysen således, at eksporten betyder særdeles meget for erhvervslivet i Ikast-Brande Kommune.

Figur 6.5. Udviklingen i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Ikast-Brande Kommune i mia. kr., 2015-20

Figur 6.6. Udviklingen i eksportens andel af den samlede omsætning for eksporterende virksomheder, 2015-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Note: Eksporten er opgjort som virksomhedernes samlede salg fratrukket indenlandsk salg.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

7 **Profilanalyse – highlights**

Dette afsnit indeholder nøglefigurer om den lokale og specialiserede vejledning af iværksættere og virksomheder i Region Midtjylland, herunder forskelle på tværs af kommuner i andelen af vejledte.

Afsnittet viser også, hvor stor en andel af de vejledte der ligger inden for vækstlaget i kommunerne.

For en mere detaljeret analyse af de vejledtes profil, herunder årsværk, omsætning og eksport, henvises til Profilanalyse 2022.

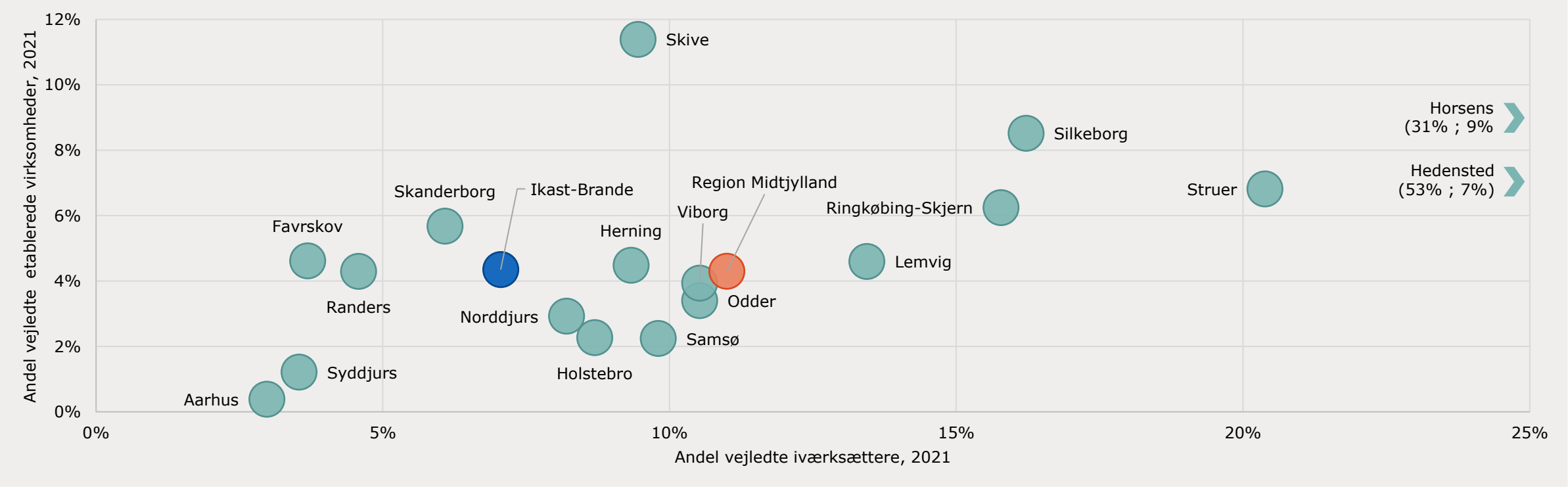
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – lokal erhvervsservice

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne – opdelt i iværksættere og etablerede virksomheder – der har modtaget vejledning i den lokale erhvervsservice. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejledte iværksættere fra Ikast-Brande Kommune ligger under regionsgennemsnittet. Til gengæld ligger Ikast-Brande Kommune i midterfeltet målt på andelen af vejledte etablerede virksomheder i 2021.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Deltagelse i netværk, arrangementer, mv. er ikke omfattet af figuren.

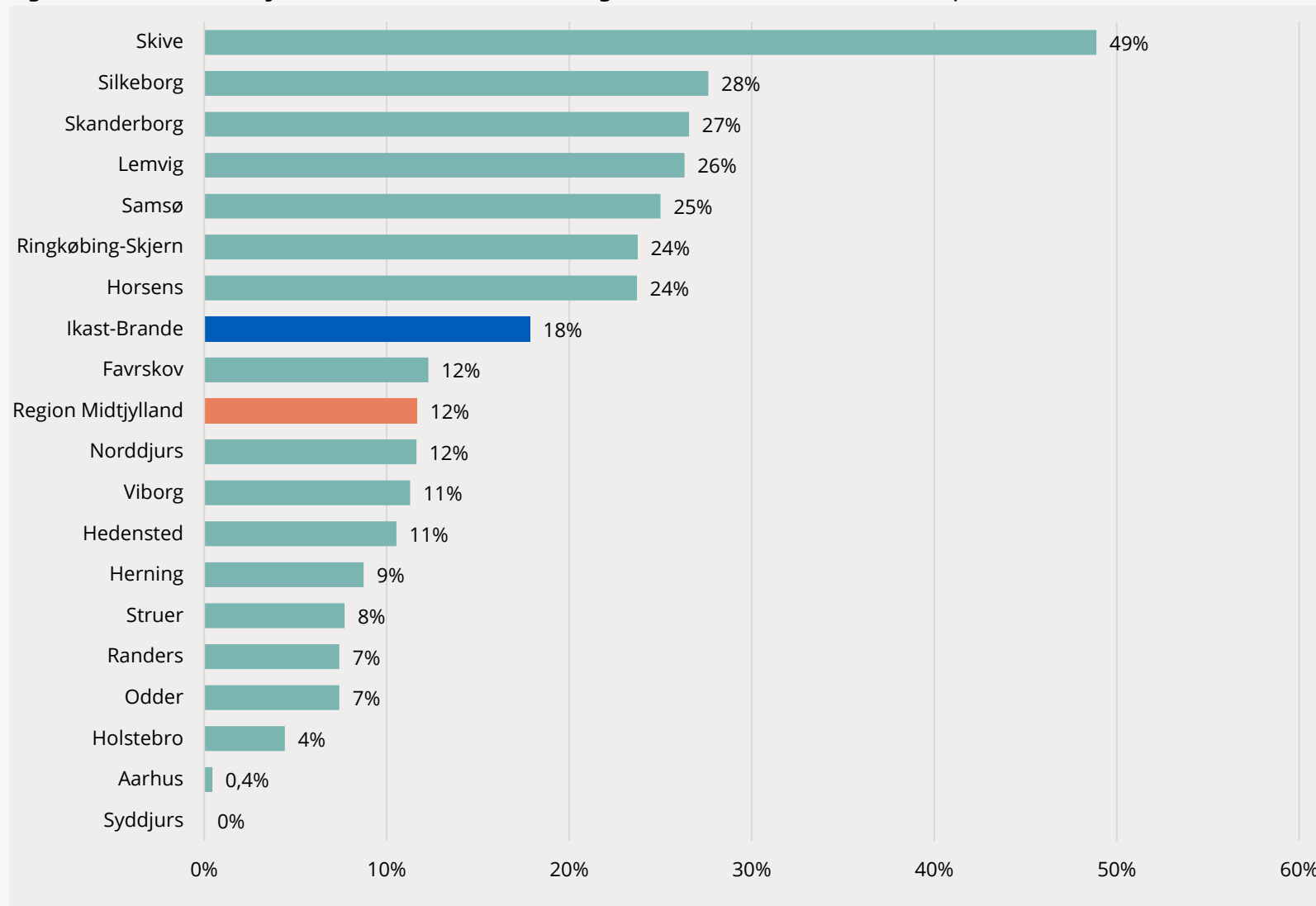
Figur 7.1 Andel, der har modtaget lokal vejledning i 2021, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – lokal erhvervsservice

Figur 7.2 Andelen af vejlede virksomheder i vækstlaget i den lokale erhvervsservice, 2021

Figuren til venstre viser, hvor stor en andel af virksomhederne fra vækstlaget (se definition nederst på siden) der har modtaget lokal vejledning i hver af de midtjyske kommuner.

Det fremgår, at 18 pct. af virksomhederne i vækstlaget i Ikast-Brande Kommune har modtaget lokal vejledning i 2021. Dette er over niveauet for hele regionen på 12 pct.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2018 til 2020 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 pct. og i slutåret havde mindst fem ansatte.

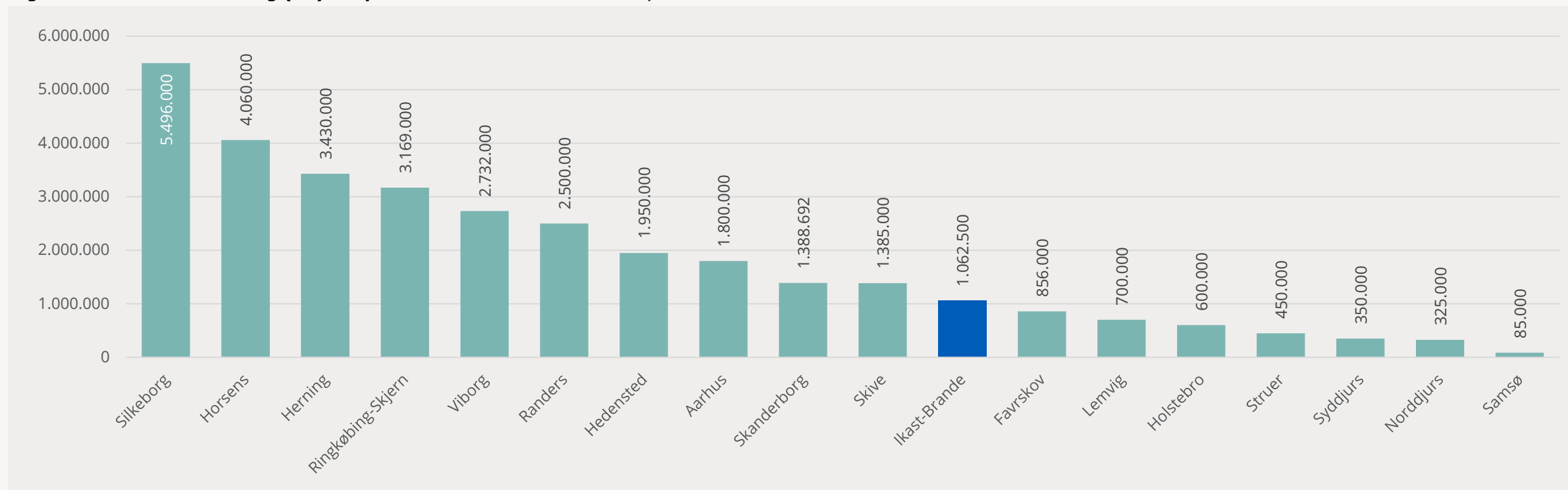
Kommunal bevilling til operatøren af lokal erhvervsservice, 2021

Omfanget af lokalt vejledte bør naturligvis ses i lyset af de ressourcer, som hver kommune har til rådighed til erhvervsservice. Det er op til den enkelte kommune, hvor mange midler der skal afsættes til lokal erhvervsservice.

Figuren nedenfor viser størrelsen af bevillingen til den lokale erhvervsserviceoperatør, der i nogle kommuner er Erhvervshus Midtjylland, og i andre kommuner er et lokalt erhvervsråd. Operatøren kan også være en enhed i forvaltningen.

Beløbene er oplyst af de enkelte kommuner og dækker i nogle kommuner primært over udgifter til vejledning af førstartere, iværksættere og virksomheder, mens de i andre kommuner også dækker over udgifter til bredere erhvervsfremmeprojekter. Beløbene er derfor ikke direkte sammenlignelige.

Figur 7.3. Kommunal bevilling (kr.) til operatør af lokal erhvervsservice, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra lokal erhvervsservice.
Note: Der er ikke oplysninger om Odder Kommune.

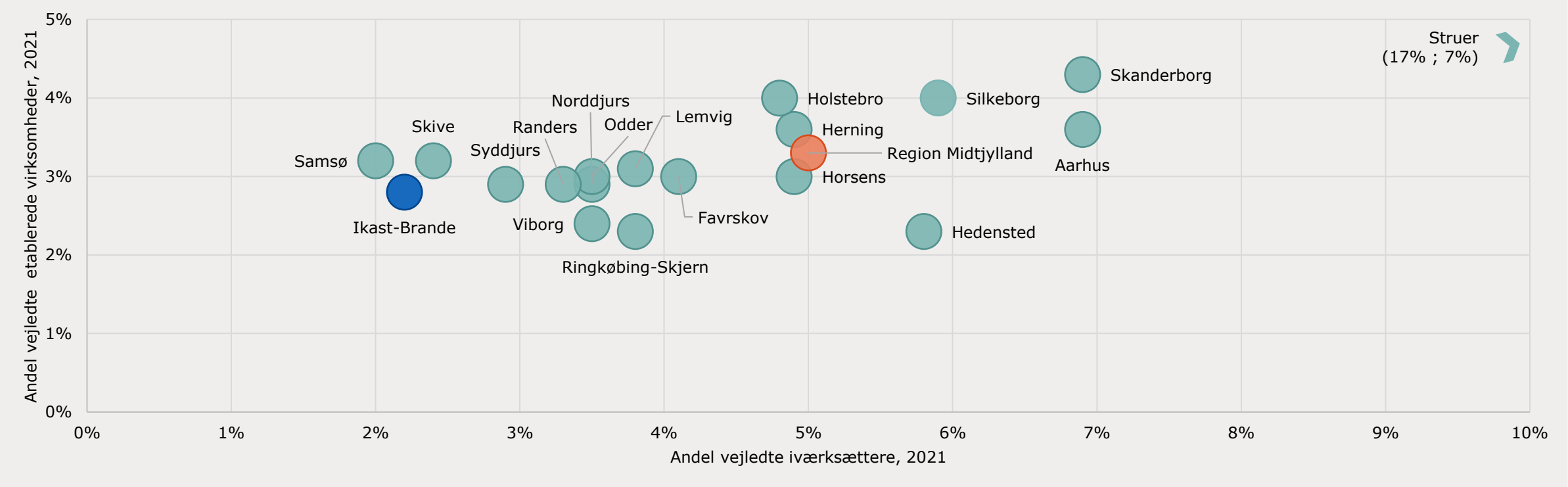
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – specialiseret erhvervsservice

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne – opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder – der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejledte iværksættere på dette område er godt to pct. i Ikast-Brande Kommune, hvilket er under regionsgennemsnittet på fem pct. Andelen af vejledte etablerede virksomheder er derimod med ca. tre pct. på niveau med gennemsnittet for alle midtjyske kommuner.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Virksomheder, der alene har deltaget i arrangementer og kollektive forløb, er ikke omfattet af figuren.

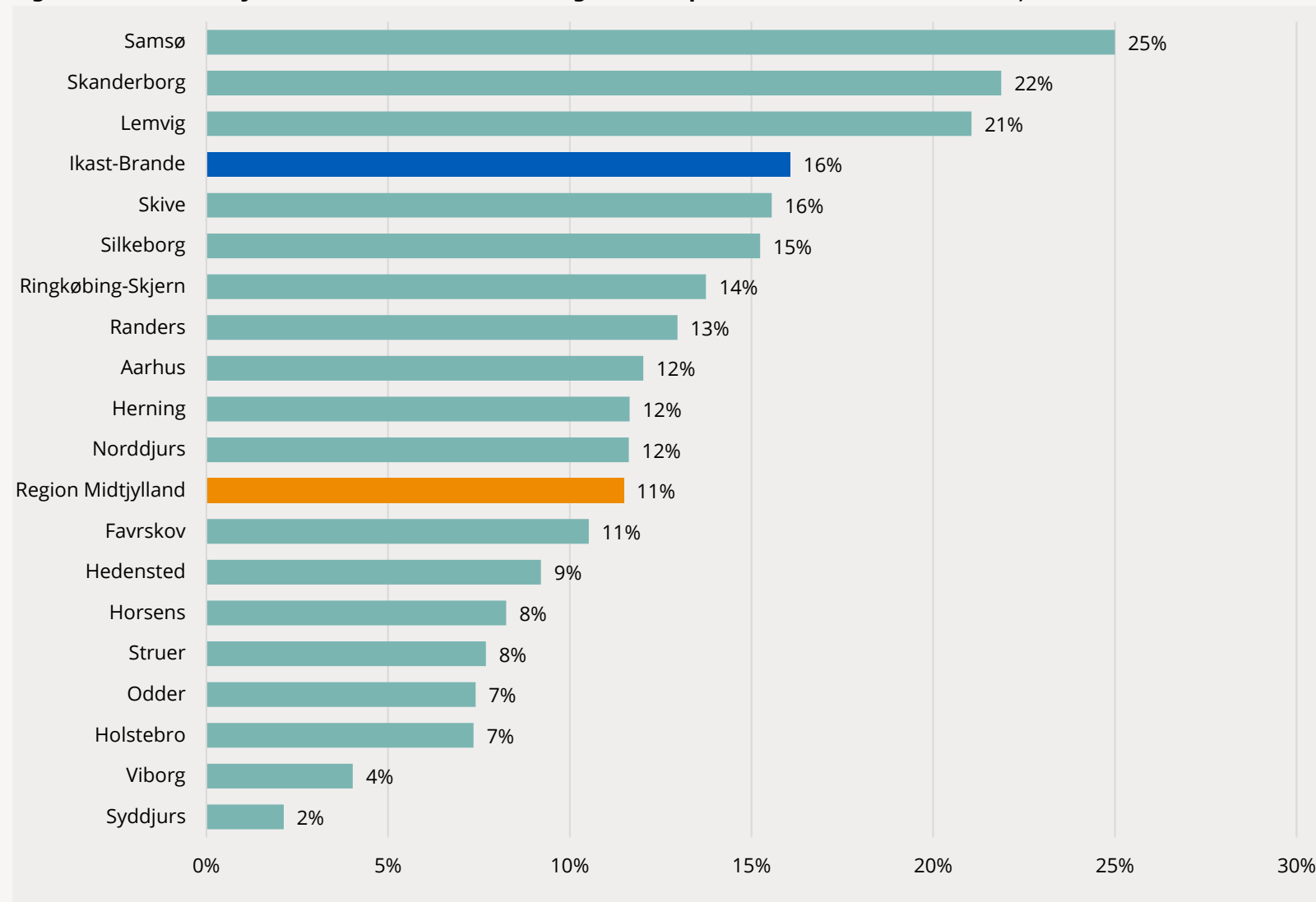
Figur 7.4 Andel, der har modtaget specialiseret vejledning i 2021, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra Erhvervshus Midtjylland.

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – specialiseret vejledning

Figur 7.5 Andel af vejlede virksomheder i vækstlaget i den specialiserede erhvervsservice, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra Erhvervshus Midtjylland.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2018 til 2020 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 pct. og i slutåret havde mindst fem ansatte.

Figuren til venstre viser, hvor mange virksomheder i vækstlaget der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland.

I Ikast-Brande Kommune blev der i 2021 ydet specialiseret vejledning til 16 pct. af vækstlaget. Det er over gennemsnittet på 11 pct. for alle midtjyske kommuner.

Generelt er der stor spredning i andelen af vejlede virksomheder inden for vækstlaget.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland, maj 2022.
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group.
Data-/talmateriale leveret af IRIS Group.